

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Să-i ajutăm pe frații noștri bolnavi sufletește și trupește!

1. Doctorul cel Mare al sufletelor și al trupurilor este Domnul Hristos

Anul acesta a fost dedicat de către Sfântul Sinod îngrijirii bolnavilor. Or, Doctorul cel Mare este Domnul Hristos. În timpul misiunii Sale pămâtenice, El a tămăduit toată boala și neputința în popor. Ne spune Sfântul Evanghelist Matei că „a străbătut Iisus toată Galileea, învățând în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia Împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința în popor” (Matei 4, 23).

El însuși a subliniat faptul că a venit pentru cei bolnavi. Ca „doctor al doctorilor” ne spune că „nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi” (Matei 9, 12). În altă evangheliie adaugă și boala păcatului: „Nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi. N-am venit să chem pe cei dreapți, ci pe cei păcătoși la pocăință” (Marcu 2, 17). Iar evanghelistul Luca ne spune că „în acel ceas El a vindecat pe mulți de boli și de răni și de duhurile rele și multor orbi le-a dăruit vederea” (Luca 7, 21).

Mulțimea vindecărilor făcute de El și pe care le găsim în Evangheliile ne spun că El nu este doar doctor al sufletelor, ci și al trupurilor. Proorocul Isaia prevestise acest lucru: „El fusese străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărâdelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin răniile Lui noi toți ne-am vindecat” (Isaia 53, 5).

În timpul vieții Sale pământești a tămăduit mulți bolnavi, pe unii chiar sâmbăta, lucru pentru care L-au acuzat vrăjmașii Săi. De exemplu, omul cu mâna uscată fiind tămăduit, Îl provoacă să le aducă un argument de bun simț: „cine va fi între voi omul care va avea o oaie și, de va cădea sâmbăta în groapă, nu o va apuca și o va scoate?” (Matei 12, 11). Mulțimile se apropiau de El și El tămăduia toți bolnavii.

El a venit să-i mântuiască și să-i tămăduiască pe toți, atunci când era pe pământ, dar și acum pe toți cei ce cred și se îndreaptă spre El cu nădejde. El a venit să-i vindece și să-i mântuiască pe toți. Părinții și întreaga Tradiție a Bisericii au grijă să-L prezinte atât ca doctor al trupurilor, cât și ca doctor al sufletelor.

Sfinții în general, și doctorii fără de arginți în special, au primit de la Hristos puterea de a tămădui. Apostolilor, și urmașilor lor, le-a spus: „tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i, în dar ați luat, în dar să dați” (Matei 10, 8). Un bun teolog, foarte cunoscut, plecând de la lucrarea Mântuitorului a scris o carte întreagă intitulată „Teologia bolii”¹.

Nu numai Sfânta Scriptură, ci și Sfânta Tradiție, insistă asupra lucrării de mare Doctor a Mântuitorului. Contemporan cu viața pământească a Domnului Hristos a fost regele Avgar al Edesei. El s-a îmbolnăvit de lepră neagră și suferea cumplit. Citim în „Proloagele” lunii august că el, auzind de Domnul Hristos și de minunatele tămăduiri pe care le face, a trimis o scrisoare în care-L ruga să vină la el, în Edesa, și să-l tămăduiască. Temându-se că nu va veni, a trimis împreună cu scrisoarea pe un zugrav vestit, Anania, care să-L zugrăvească chipul. „Domnul, cerând puțină apă și spălându-Se pe față, I s-a dat o năframă, ca să se șteargă, și ștergându-se, chipul Domnului s-a întipărit pe pânză, atât de limpede, cum n-ar fi putut nicio mână omenească să-L zugrăvească. Și Domnul, chemând pe Anania, i-a dat năframa odată cu scrisoarea, să o ducă stăpânului său, ca răsplată pentru credința sa. Iar Avgar, primind mahrama ca pe o icoană a Mântuitorului nefăcută de mână, și închinându-se ei, îndată a simțit cum îl părăsesc durerile și cum i se curăță trupul de lepră”².

Această icoană, nefăcută de mână, Tradiția o socotea prima icoană a Mântuitorului. Iar Domnul Hristos, a cărui icoană își are obârșia atunci, ne spune Sfântul Pavel că „este chipul lui Dumnezeu celui nevăzut, mai întâi născut decât toată făptura” (Coloseni 1, 15).

Mântuitorul a făcut nenumărate minuni de tămăduire, și El le face și după Înălțarea la cer, până la sfârșitul veacurilor. De aceea, Sfântul Chiril al Ierusalimului, în cateheza a X-a, oprindu-se la numele Mântuitorului, va sublinia tocmai calitatea Lui de Mare Doctor. „Unul este Domnul Iisus Hristos, nume minunat... în limba ebraică «Iisus» înseamnă «Mântuitor», iar în limba greacă «cel care vindecă». Căci El este doctorul sufletelor și al trupurilor și tămăduitorul celor ținuți de duhuri rele. El vindecă și ochii orbilor, dar în același timp luminează și mințile. Este doctorul schiopilor, dar îndreaptă și picioarele păcătoșilor spre pocăință. Spune paralizicului: «Să nu mai păcătuiești!»; dar spune și: «Ia-ți patul tău și umblă!». Pentru că trupul lui se paralizase din pricina păcatului sufletului, a vindecat mai întâi sufletul ca să aducă prin asta vindecare și trupului”³.

¹ Jean-Claude Larchet, *Teologia bolii*, Sibiu, 2005.

² *Proloagele. Pe luna august*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1991, p. 982.

³ Sf. Chiril al Ierusalimului, *Cateheze. Partea I*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1943, pp. 235-236.

DIN SUMAR:

- Nevoia de perseverență – † PS BENEDICT BISTRITĂNUL (p. 3)
- Simetrii angelice – DIAC. EUGEN-ADRIAN TRUTA.....(p. 3)
- Afierosirea la Templu a Fecioarei Maria,
oglină a viețuirii isihaste – maica IRINA (BOAMFĂ).....(p. 4)
- Sinaxa monahală, prilej de părtășie Treimică și
comuniune avraamică – ARHIM. DUMITRU COBZARU..... (p. 5)
- Expoziția Centenarul Învățământului Teologic Ortodox
Universitar Clujean. 1924-2024 – Dr. PAUL ERSILIAN ROȘCA.....(p. 6)

Boala nu este ceva bun în sine, dar felul în care ne raportăm la ea depinde de noi, ea ne problematizează și ne face să ne gândim serios la motivul pentru care Dumnezeu a îngăduit-o. Nu putem face o legătură mecanică între păcat, suferință, boală și moarte, dar totuși, Sfântul Pavel ne spune că în lume a intrat suferința datorită păcatului: „De aceea, precum printr-un om a intrat păcatul în lume, și prin păcat moartea, așa și moartea a trecut la toți oamenii, pentru că toți au păcătuit în el” (Romani 5, 12).

Am zis că nu putem face o legătură mecanică între păcat, suferință, boală și moarte. Citim în Evanghelia după Luca că „erau de față în același timp unii care-I vesteau despre galileenii al căror sânge Pilat l-a amestecat cu jertfele lor. Și El, răspunzând, le-a zis: Credeți oare că acești galileeni au fost ei mai păcătoși decât toți galileenii fiindcă au suferit acestea? Nu!, zic vouă; dacă nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel. Sau cei optsprezece inși peste care s-a surpat turnul în Siloam și i-a ucis, gândiți oare că ei au fost mai păcătoși decât toți oamenii care locuiau în Ierusalim? Nu!, zic vouă; dar de nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel” (Luca 13, 1-5).

Dacă prin vechiul Adam toți cădem, prin noul Adam, Domnul nostru Iisus Hristos, toți ne mântuim. „Așadar, precum prin greșeala unuia a venit osânda pentru toți oamenii, așa și prin îndreptarea adusă de Unul a venit, pentru toți oamenii, îndreptarea care dă viață” (Rm 5, 18).

Raționând în acest fel, ne dăm seama că „vindecările săvârșite de Mântuitorul Hristos ne arată marea Sa iubire față de noi, dar ele au și un sens profetic, deoarece reprezintă inaugurarea Împărăției lui Dumnezeu în lume sau debutul acelei viziuni înnoitoare, vindecătoare și transfiguratoare care presupune acel cer nou și pământ nou, în care nu va fi lacrimă și moarte (Apocalipsă 21, 1-4)”⁴.

În rugăciunea de la Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos spunem cu credință: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, care ai plâns pentru Lazăr și lacrimi de întristare și de milostivire ai vărsat pentru dânsul, primește lacrimile mele. Cu patimile Tale, vindecă patimile mele. Cu rănilile Tale, tămăduiește rănilile mele”⁵.

2. Noi cu toții suntem bolnavi, mai mult sau mai puțin, și avem nevoie de ajutorul Domnului Hristos și de ajutorul semenilor noștri

Lui Dumnezeu trebuie să-I mulțumim pentru toate, și în special pentru sănătate. În starea actuală a lucrurilor, însă, boala și suferința intervin adesea. „Sănătatea nu este niciodată altceva decât un echilibru provizoriu între forțele vieții și alte forțe care i se opun, cele dintâi neavând decât o fragilă supremație”⁶.

E adevărat că Dumnezeu n-a făcut suferința și moartea. Ele sunt urmarea păcatului. Ne spune Înțeleptul Solomon „Căci Dumnezeu n-a făcut moartea și nu se bucură de pieirea celor vii. El a zidit toate lucrurile spre viață și făpturile lumii sunt izbăvitoare; întru ele nu este sămânță de piere și moartea n-are putere asupra pământului” (Înțelepciunea lui Sol. 1, 13-14).

Totuși, suferința și boala sunt mereu prezente. Omul din parabola samarineanului milostiv (Luca 10, 25-37) ne reprezintă foarte bine pe noi pe toți. Omul „cobora de la Ierusalim la Ierihon și a căzut între tâlhari, care după ce l-au dezbrăcat și l-au rănit, au plecat lăsându-l aproape mort. Din întâmplare, un preot cobora pe calea aceea și, văzându-l, a trecut pe alături. De asemenea și un levit, ajungând în acel loc și, văzând, a trecut pe alături. Iar un samarinean, mergând pe cale, a venit și el și, văzându-l, i s-a făcut milă de el. Și apropiindu-se, i-a legat rănilile, turnând pe ele untdelemn și vin și, punându-l pe dobitocul său, l-a dus la o casă de oaspeți și a purtat grijă de el”.

Drumul de la Ierusalim la Ierihon este o imagine a istoriei universale, omul lăsat aproape mort este o imagine a umanității. Preotul și levitul l-au evitat trecând mai departe: pentru că, istoria în sine cu cultura și religiile ei, nu constituie în sine o modalitate de mântuire. Dacă omul atacat de tâlhari este un chip al umanității, samarineanul nu poate fi decât chipul Domnului Hristos. Dumnezeu Însuși, Care este pentru noi străinul îndepărtat, S-a pus pe drum pentru a avea grijă de creatura Sa rănită. Dumnezeu, atât de departe de noi, Se face aproapele nostru în Iisus Hristos. El toarnă ulei și vin pe rănilile noastre, o imagine a sfintelor taine tămăduitoare, și ne duce la casa de oaspeți care este Biserica, unde are grijă de noi, dând în avans bani gazdei pentru a avea grijă de noi.

„Marea priveleşte a omului îndepărtat și fără apărare, care zace la marginea drumului istoriei, și a lui Dumnezeu Însuși care în Iisus Hristos a devenit aproapele său, noi o putem păstra fără teamă, căci în fond este o dimensiune care ne privește pe toți”⁷.

Sunt multe cazuri de bolnavi credincioși, care au suportat boala punându-și nădejdea în Domnul Hristos. Amintesc un caz foarte cunoscut în Cluj: este vorba de Valentin Pența.

Era student la medicină în ultimii ani. De loc era din Cesari, comuna Țaga. S-a îmbolnăvit de poliomielită. Internat la contagioase, putea respira doar așezat pe un pat balansabil. Era îngrijit de mai mulți, în special de asistenta Serafima care fusese călugăriță. A trăit în această situație 21 de ani, muțându-se la Domnul în anul 1978, luna decembrie. O altă inimă bună care l-a îngrijit este Maica Filoteia Olteanu, stareța Mănăstirii Bârsana, care-i era nepoată.

În jurul lui s-a creat un adevărat pelerinaj religios, fiind vizitat printre alții și de Arhiepiscopul Justinian. L-am cercetat și eu și nu uit că-i plăcea să-i cânt priceasna „Iisuse al meu prieten bun”. Această emulație duhovnicească a fost luată în colimator de Securitate și, când a murit, pentru că i-am dus un buchet de flori, am fost luat la întrebări. Mi-a rămas în minte o maximă de la Valentin, pe care o redau: „Suferință, suferință, numai cel ce a trecut prin tine știe cum tu prefaci spinii în trandafiri și scaieti în buchete de roze!”.

Sunt multe cazurile de oameni credincioși care au suferit cu răbdare bolile și încercările care i-au fortificat duhovnicește. Eu l-am relatat pe acesta, deși puteam relata multe altele. Oamenii au suferințe mai mari și mai mici și pentru cei sănătoși dăm slavă lui Dumnezeu.

3. A-i ajuta pe cei bolnavi constituie o mare faptă a milei creștine

Domnul Iisus Hristos le-a vorbit ucenicilor, și ascultătorilor înspre pătimirile Sale, de a doua Sa venire și despre judecata universală. „Când va veni Fiul Omului întru slava Sa și toți sfinții îngeri împreună cu El, atunci va ședea pe tronul slavei Sale: Și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile, și-i va despărți pe unii de alții precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga. Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații tatălui meu, moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; Gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine. Atunci dreptii îi vor răspunde zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și am venit la Tine; Iar Împăratul, răspunzând va zice către ei: Adevărat zic vouă: Întrucât ați făcut unuia dintre acești prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 31-40). Urmarea? Viața veșnică fericită!

Între faptele milei creștine, la loc de frunte, figurează cercetarea bolnavilor. Toată asistența socială e importantă, dar grija față de cei bolnavi este la loc de cinste. Tot în această Evangheliie, relatându-ni-se misiunea Domnului, ni se spune că „tămăduia toată boala și toată neputința în popor” (Matei 4, 23).

Pe lângă faptul că tămăduirea, sau cercetarea bolnavilor, este o faptă a milei creștine, această implicare socială are reper-cusiuni veșnice. Poetul Ioan Alexandru, om credincios și cu preocupări duhovnicești, a scris în acest sens poezia „Epitaf”⁸: „Pentru că s-a uitat cu milă / La un căluț snopit în bățai / Pentru că unei bătrâne ce se / Aruncase în lac fugind din azil / I-a întins un cuvânt de salvare / Pentru că-n sanctuarul inimii sale / L-a iertat pe cel mai aprig vrăjmaș / Pentru toate acestea și mult mai mari / Decât acestea pe care nimeni nu le-a știut / Pentru că le făptuise la nevedere / El n-a murit, ci numai doarme / Până la înviere”.

Asistența socială, care pune în lucrare faptele milei creștine, are multe așezăminte inclusiv în Arhiepiscopia noastră. Pe unul dintre ele îl amintesc cu multă emoție pentru că se preocupă de bolnavii cei mai necăjiți, canceroșii ajunși în stare critică. Este vorba de Centrul de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj. Mulți bolnavi au primit mângâiere aici. Construirea lui a fost demarată de Preasfințitul Vasile. Când l-am inaugurat și i-am făcut sfeștania, Preasfințitul mai trăia. Cel ce a luat steagul în mână, fiindu-i și director, este părintele Bogdan Chiorean, care este și doctor.

Aici bolnavii sunt îngrijiți cu multă dăruire, au la îndemână doctori, duhovnici, un paraclis în care se slujește și multă dragoste.

Este emoționant dialogul cu unii dintre ei, pentru că, fiind în pragul eternității, abordează cele mai importante discuții legate de viața noastră efemeră. Te duci să-i întărești pe unii, și de fapt ei te reconfortează spiritual și devin o sursă de optimism și de credință.

Mai putem adăuga faptul că în Arhiepiscopia Clujului sunt mai multe centre în care se vine în întâmpinarea celor bolnavi. Filantropia Ortodoxă din Bistrița, al cărei președinte este părintele Marius Pintican, are mai multe locuri în care sunt ajutați bolnavii și pe deasupra un număr de ambulanțe cu care-i duce pe cei dependenți de perfuzii la centre medicale de specialitate.

Nu voi mai pomeni Centrul de îngrijiri paliative din Cluj, pentru că am mai făcut-o, ci voi spune că în Cluj, Biserica are

o policlinică fără plată, Sfântul Pantelimon, și o farmacie. De acestea se ocupă maica Mavra Epure, venindu-le în întâmpinare bolnavilor celor mai oropsiți.

Nu mai dau alte exemple, pentru că ele sunt peste tot. Și apoi sunt doctorii din spitale, care și-au ales această misiune. Oricum, grija față de bolnavi își are rădăcina în iubire și este una din faptele milei creștine. Suntem conștienți că implicarea în slujirea bolnavilor ar trebui să fie mult mai mare.

E adevărat că milostenia creștină nu se măsoară după cantitatea faptelor, ci după „dispoziția interioară din care pornesc, după inima cu care sunt săvârșite”⁹. Lucrul acesta se întâmplă și cu îngrijirea bolnavilor. Faptul de a te îngriji de bolnavi, de a-i vizita, valorează mai mult decât ceea ce le dăm. Datoria milosteniei creștine nu privește numai pe cei ce dispun de bunuri materiale, ci și pe cei ce sunt săraci.

Milostenia creștină, care-și are rădăcina în dragoste, folosește nu numai celui ce o primește, celui bolnav și necăjit, ci și celui ce o dă. Cel avizat la mila creștină este ajutat, iar cel ce o oferă este binecuvântat de Dumnezeu. Nu uităm cuvântul Mântuitorului spus celor ce au pus în practică faptele milei creștine: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii” (Matei 25, 34).

†ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

⁹ Teologia morală ortodoxă, vol. II, E.I.B.M.B.O.R., București, 1980, p. 243.

Noi hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

În ziua de vineri, 25 octombrie 2024, în Aula Magna „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-a desfășurat ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Sfântul Sinod i-a ales prin vot secret pe Preasfințitul Părinte **Atanasie de Bogdania**, Arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei, ca Arhiepiscop al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Marii Britanii și Irlandei de Nord și pe Preasfințitul Părinte **Nectarie de Bretania**, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Europei Occidentale, ca Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Irlandei și Islandei.

După încheierea alegerilor de Arhiepiscop Ortodox Român al Marii Britanii și Irlandei de Nord și de Episcop Ortodox Român al Irlandei și Islandei, Sfântul Sinod a adoptat o serie de hotărâri referitoare la pastorația românilor din țară și din afara granițelor dintre care enumerăm următoarele:

- Anul 2026 a fost declarat „Anul Omagial al pastorației familiei creștine” și „Anul Comemorativ al sfintelor femei din calendar (mironosițe, mucenice, cuvioase, soții și mame)” în Patriarhia Română.

- Au fost aprobate principalele evenimente propuse pentru pregătirea, organizarea și desfășurarea *Anului Centenar 2025*, când se vor împlini 140 de ani de la recunoașterea *autocefaliei* Bisericii Ortodoxe Române și 100 de ani de la ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rang de *Patriarhie*.

- A fost aprobată înscrierea în *Sinaxarul Sinodal al Bisericii Ortodoxe Române* a Sfântului Mucenic Lup din Tesalonic, cu zi de pomenire în 27 octombrie.

- Au fost aprobate textele *sinaxarelor, troparelor, condacelor și slujbelor* celor 16 Sfinți canonizați în ședința Sfântului Sinod din 11-12 iulie 2024.

- A fost aprobată completarea alineatului 4 al articolului 134 din *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române* prin precizarea că retragerea pentru totdeauna din activitatea clericală a preoților și diaconilor are aceleași efecte eclesiale ca și *caterisirea*.

- A luat act cu regret de faptul că autoritățile ucrainene au amânat nejustificat, pe termen neprecizat, recunoașterea juridică a *Asociației religioase „Biserica Ortodoxă Română din Ucraina”*, deși aceasta din urmă îndeplinește toate condițiile solicitate de legislația ucraineană în vigoare, și a aprobat continuarea demersurilor către autoritățile publice centrale din România și Ucraina pentru soluționarea acestei solicitări legitime.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

⁴ Arhiepiscopia Târgoviștei, *Suferința și boala în lumina Învierii Domnului*, Editura Arhiepiscopiei Târgoviștei, 2024, p. 23.

⁵ Ceaslov, E.I.B.M.B.O.R., București, 1973, p. 288.

⁶ Jean-Claude Larchet, *op.cit.* p. 9.

⁷ Joseph Ratzinger, *Jesus de Nazareth*, Flammarion, 2007, p. 225.

⁸ Ioan Alexandru, *Imnele iubirii*, Editura Cartea Românească, București, 1983, p. 222.

† BENEDICT Bistrițeanul

Episcop-vicar al

Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

Nevoia de perseverență

N în întâlnirile pe care le am cu tinerii, la catedră, la parohii sau în cadrul unor activități în spațiul urban, observ constanța unei exigențe în planul comunicării care vine din partea lor. Este vorba de alinierea discursului sau al dialogului, în general, cu o perspectivă strict practică asupra vieții, în sensul interesului pentru tematici legate de spațiul cotidian, și de provocările timpului actual, cu trimiteri specifice spre posibile abordări sau soluții imediate ale acestora. Iar această perspectivă se cere a fi gestionată în tandem, în sensul de coparticipare în procesul de a identifica înțelesuri și perspective asupra realității lecturate împreună. În contextul precizat orice apel la scrierile din vechime trebuie să depășească acest examen pentru a fi de interes. De aici și motivația pentru a parcurge sapiențial și sentențial scrierile Sfântului Isaac de-a lungul liniei directive de la text la context, cu destinatari specifici, mai ales tinerii, însă cu deschidere înspre orice altă vârstă, din dorința de a explora profunzimile vieții spirituale în cheie personală.

În acest cadru, ne vom referi în „episodul” de față la un alt principiu evocat de autorul siriatic în termenii „unei nevoi”, așa cum ne-am obișnuit. În alte două texte de până acum am argumentat nevoia de osteneală și de răbdare când vine vorba de a face lucruri importante, atât în plan spiritual, cât și în planul uman general. Orice proiect consistent presupune multă muncă și răbdare în așteptarea roadelor parțiale sau finale de pe urma unui astfel de demers. De data aceasta, în continuare, o să adăugăm un al treilea element în acest triunghi, nevoia de perseverență. Ava Antonie, într-una din apoftegmele sale, enumera trei condiții pentru o viață spirituală rodnică - conștiința prezenței neîncetate a lui Hristos în orice moment sau loc, nevoia de validare pornind de la Scripturi a acțiunilor noastre, dar și statornicia, mai ales de-a lungul tentațiilor și tensiunilor pe care le avem de suportat sau de traversat. Această ultimă condiție o vom asocia cu maxima Sfântului Isaac prin care evocă două momente necesare care se succed în viața spirituală, fiecare cu conținutul său calitativ, care indică implicit nevoia de a persevera în ceea ce este de făcut ținând cont de segmentul de experiență în care cineva se află. Acesta afirmă: „Harul vine din luptă. Într-o vreme e ispită și în altă vreme mângâierea”. Într-o lectură atentă identificăm evidențiat în această scurtă sentință, mai întâi, scopul vieții duhovnicești, așa cum se regăsește la toți Părinții Bisericii - dobândirea harului, care înseamnă prezența intensă și plină de împlinire a lui Dumnezeu în viața noastră. În continuare, Sfântul Isaac indică modul în care acesta se dobândește - prin luptă, adică prin osteneală. În alte locuri am argumentat acest aspect folosindu-mă simbolic de 3 de „s” (3XS) - silire, în sensul de nevoiță - osteneala ascetică și munca, în general, nu se săvârșește, cel puțin la început, din plăcere, ci pentru că trebuie (un „MUST”, în sensul englezesc): mă silesc să povestesc, mă silesc să mă rog, mă silesc să învăț, mă silesc să muncesc etc.; străduință - adică a depune efortul total de care cineva este capabil la un moment dat pentru a îndeplini o sarcină („slujba / lucrarea ta fă-o deplin” / 2 Timotei 4, 5); și stăruință, în termenii unei perseverențe, care vizează un sfârșit rodnic, de pe urma unei munci organizate, a răbdării, dar și a investirii tuturor resurselor disponibile de-a lungul acesteia.

O lucrare duhovnicească presupune conștiința unei participări totale a omului, care se adaugă credinței puternice în intervenția și ajutorul lui Dumnezeu ce vine în întâmpinarea celui care lucrează cu disponibilitate totală. Unul ca acesta știe, și aici este partea a doua a sentinței, că într-un astfel de demers este nevoie, mai întâi, de un timp al ispitei, un moment al dificultăților, o stare de greutate, poate chiar și de deznădejde. În Teologia Mistică, o astfel de stare, dusă până la limite, este descrisă în termeni radicali - „iad”, „noapte întunecată”, „cădere în abis”. Părinții ne învață că în astfel de situații se cere răbdare și asumarea experienței tristeții, a durerii, a tensiunii, a fricii, a singurătății sau a descumpănirii până la capăt pe modelul „cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui” (Matei 24, 13). Acest sfârșit nu este unul total și definitiv, ci se aplică anunțând o a doua etapă - cea a mângâierii, care urmează experienței grele, traversate cu credință se poate. Un moment greu în viața spirituală poate să pregătească o mare mângâiere atâta timp cât cineva nu dezertează atunci când simte presiune mare. Momentul intermediar este decisiv pentru atletul spiritual de vreme ce va trebui să aleagă între a se încrede exclusiv în sine și în consecință a se retrage din ring, observând că singur nu se descurcă; sau a muta centrul de rezistență de pe sine pe Hristos, „cel Care mă întărește” (Filipeni 4, 13), chiar cu prețul unei morți duhovnicești dureroase, având cheazăie lăuntrică pentru o altfel de viațuire în care „nu eu, ci harul lui Dumnezeu” (1 Corinteni 15, 10) viază în mine. Mângâierea anunțată vine tocmai din această schimbare radicală de perspectivă care se arată ca o moarte lăuntrică - sacrificarea omului natural în favoarea omului duhovnicesc.

În sinteză, această viziune presupune conștiința că există două momente pe care nu le putem separa în viața spirituală, fiecare cu conținutul și stările sale, și care se cer a fi abordate ca atare - vremea de ispită cu dificultatea traversării ei și vremea mângâierii cu bucuria ce vine dintr-o perseverență în lucrare, cu răbdare și încredere în fața Celui care biruiește în noi. Și ambele se subordonează lucrării harului ce se câștigă și se păstrează prin osteneală.

În partea finală a acestui eseu vom încerca să suprapunem acest principiu peste o credință destul de evocată în psihologia contemporană și, mai ales, în zona a ceea ce se numește în termeni contemporani „dezvoltare personală”. Este vorba de acel imperativ „Trebuie să fii fericit!” care are valoare aproape absolută în discursul obișnuit. Sfântul Isaac Sirul are ceva de spus în sensul acesta - viața este formată dintr-o succesiune de două momente obligatorii, unul dureros și dificil - acolo bucuria nu este ușor de găsit, se cere doar asumat și traversat; și altul mângâietor, însoțit de bucurie, care vine după o primă experiență grea. Din această perspectivă, a căuta bucuria în momentele intense, grele, nu doar că nu va avea un rezultat pozitiv, ci, mai mult, va aduce o suferință și mai mare generată de suprapunerea unor așteptări nerealiste, dar sperate, peste realitatea propriu zisă imediată. O situație dificilă se depășește acceptând-o și asumând-o cu toată durerea pe care o presupune. Rezultatul unei astfel de înțelegeri este pregătirea „celeilalte vremi”, a mângâierii, evocată de autorul siriatic. Fiecare timp își are încărcătura lui și conținutul specific. „Trebuie să fii fericit!” se continuă și se rezolvă cu „Poți să fii fericit!”, dând concretețe vieții așa cum este și ajutându-ne să o parcurgem așa cum se arată.

În concluzie, scopul vieții spirituale - experiența harului cere participarea omului la o astfel de lucrare, prin osteneală, străduință și răbdare. La acestea se adaugă nevoia de perseverență, determinare, în momentele dificile, în așteptarea timpului mângâierii. Perspectiva pe care ne-o propune Sfântul Isaac merge dincolo de variantele ușoare ale făuritorilor de fericire în termeni de marketing din spațiul contemporan.

Simetrii angelice

Diacon Eugen-Adrian Truța

Secretar eparhial

Nu o să mi pot explica niciodată dacă, pe lângă ierarhiile cerești, există în viața paradisiacă simetrii angelice pe măsură.

Oare cetele îngerești își trăiesc geometric existența lor diafană sau au modelul unei vânzoleli dezinhitate?! Mai bine spus, între occidentalitatea ceremonioasă, idealistă și gravă și răsăritul ortodox, reglementat liturgic, dar plin de exuberanțe și fâstăceli nerăbdătoare, ce au ales îngerii pentru viața lor de zi cu zi?!

Pericolul geometrizarii dispoziției lor poate crea în sânul acestora complexe și tare nu am vrea îngeri angoasați în exercitarea funcției lor, iar pe de cealaltă parte, o prea mare libertate mistică și levantină totodată, poate naște îngeri originali sau plini de rebeliune sfântă.

Oricum, subiectul se va închide repede. Tema mea e o imposibilitate teologică, aproape o impertinență. Despre complexe angelice putem vorbi la pubertate și nu e locul aici unei dezbateri, iar îngeri de capul lor (autocefali) pare improbabil să existe. Toți sunt mobilizați în formațiuni grupate exemplar și cu efective infinite de „miriade de miriade” (Daniel 7, 10).

Știm însă câteva detalii despre rezidența lor: „îngerii lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri” (Matei 18, 10). Așadar, undeva între spațio-temporalitatea celestă a universului fizic și supra-spațialitatea eternă a lui Dumnezeu. Undeva în intervale. Cel puțin așa zic definițiile, care doar se învață cuminte și cuviincios.

În egală măsură, ne preocupă repartizarea responsabilității etnice a îngerilor, atribuirea prin delegare angelică. Dacă sunt ființe atât de lipsite de materialitatea împovăritoare a vieții, de ce aleg gard-eroba excentrică a drapelului și istoriei din spatele flamurii?!

N-ar putea să fie îngeri supra-etnici?! Poate îngerii republicani ai unui sat global?! Stați, că am încurcat visul. „Cele șapte stele sunt îngerii celor șapte Biserici” (Apocalipsă 1, 20). Îngerii noștri au fost profesionalizați în areale geografice clare și pe granițe distincte (Daniel 10, 13: „îngerul păzitor al Persiei”). Nicio șansă la universalism republican. Îngerii preferă suveranismul bizantin.

Din nefericire, nu se poate schimba nimic în percepția populistă despre îngeri, iar categoriile noastre locale (adicătelea pământene) pot fi observate în catalogarea cetelor cerești.

Esențiala idee și realitate de ierarhie (a vieții, a lumii, a credinței) a părăsit prim-planul pentru mai puțin justificate epitet de provincie. Preferăm organizări cât mai apropiate de înțelegerea spiritualității în lectura actualității. Îngerii nu pot fi departe de esențial așa că îi modelăm după proiecția acestuia.

Asta înseamnă că, *aggiornând*, nu mai putem vorbi de îngeri metafizici, ci posibil de prezențe angelice slabe, lipsite de tărie ontologică?!

Direcția acestei fraze dovedește un sincron ideologic. Nu suntem departe de îngerii fragili ai fobiilor noastre.

Ne vom ruga, așadar, în 8 noiembrie, pentru o mai bună situație în lumea Duhului acolo unde au loc adevăratele bătălii și puneri la cale. Iată, tentațiile pământene sunt generate din văzduhuri de duhurile cele necurate (Efeseni 6, 12). Nimic de obiectat dacă mai suntem agresati de gânduri de nestăpănit, bat și ele, cum ar bate vântul, dar doar pentru unii „Duhul suflă unde voiește” (Ioan 3, 8).

Sfinte Arhanghele Mihail, Sfinte Arhanghele Gavriil, Sfinte Arhanghele Rafail, sfinți heruvimi, serafimi, tronuri, domnii, puteri, stăpâniri, începătorii, arhangheli și îngeri, rugați-vă pentru noi păcătoșii!

Afiosirea la Templu a Fecioarei Maria, oglină a viețuirii isihaste

„Pildă de trezie și curată isihie în templul lui Dumnezeu te-ai făcut isihăștilor, Copilă, căci tu singură din pruncie cu isihie mai presus de fire te-ai liniștit, Atotcurată”¹

maica Irina (Boamfă)

Mănăstirea Mihai-Vodă, Turda

Ascrie sau a vorbi despre „Ceea ce este mai înaltă decât cerurile și mai curată decât strălucirile soarelui”² este o adevărată provocare pentru că de cele mai multe ori cuvintele și gândurile noastre nu sunt destoinice, ci mai degrabă anevoioase în a-l zugrăvi chipul și viața. Dar cunoscând darul lui Dumnezeu și ajutorul Maicii Domnului am purces să scriu câteva rânduri acum în prag de sărbătoare când inimile și buzele noastre înalță imnuri și cântări de laudă Pruncei celei Preacurate.

Persoana plină de sfințenie a Fecioarei Maria ocupă un loc central atât în învățătura, cât mai ales în cultul Bisericii Ortodoxe, întrucât ea, făcându-se Maică a lui Dumnezeu Cuvântul, a devenit Mamă a întregii omeniri.

Sărbătoarea Intrării în Biserică a Maicii Domnului dă glas cuvântului din *Facere* 3, 15 închipuit în ceea ce numim *Protoevanghelie*, acea cale de neînțeles a Providenței prin care cea Aleasă era adusă în Sfânta Sfințelor și pregătită să devină Maica făgăduită mai înainte de veacuri a Fiului lui Dumnezeu.

Primele omilii din secolele VIII-IX sunt în același timp și cele mai vechi mărturii ale existenței sărbătorii bizantine din 21 noiembrie, constituită plecând de la episodul aducerii Fecioarei Maria la Templu de către Ioachim și Ana din unica relatare a începuturilor vieții acesteia cuprinsă în așa-numita „Protoevanghelie a lui Iacob”³.

Am ales să îmi încep expunerea acestui articol cu o stihiră din *al patrulea canon nou la Intrări* nu într-un mod întâmplător, ci dimpotrivă pentru a ilustra faptul că aducerea Maicii Domnului în Templu, Pruncă de doar trei ani fiind, este o oglindă, o întru-chipare a viețuirii monastice, isihaste.

Acest fapt este foarte limpede ilustrat și în troparul sărbătorii care spune: „Astăzi înainte însemnarea bunăvoinței lui Dumnezeu și propovăduirea mântuirii oamenilor, în Templul lui Dumnezeu luminat Fecioara se arată și pe Hristos tuturor mai înainte Îl vestește. Acestea și noi cu mare glas să-i strigăm: Bucură-te, plinirea rânduiei Ziditorului!”⁴. Putem spune – referindu-ne la acest tropar – că pentru noi, monahii, ziua intrării noastre în cinul călugăresc este icoana însemnării bunăvoinței lui Dumnezeu celei pentru noi: nu mâine, nu peste ceva vreme, ci astăzi Hristos voiește mântuirea noastră și ne-o dăruiește prin mijlocirea Maicii Sale. Numai să urmărim pilda bunei Ei cucernicii – să dorim tăcerea Ei!

Cred că nu întâmplător anul bisericesc se scurge între două mari sărbători închinat Maicii Domnului: Nașterea Ei (8 septembrie), respectiv cinstita-I Adormire (15 august). Acest fapt ne determină să spunem că întreg anul bisericesc este sau ar trebui să fie presărat cu florile rugăciunii isihaste. Monahii aceasta trebuie să fie în lume: isihăști – chipuri ale viețuirii Maicii Domnului.

Isihasmul (termen care la origine desemnează grecescul *hesychasmos*, din *hesychia* = liniște) este o mișcare pe cât de bine și de profund înțeasă de unii, pe atât de „ciudată” pentru cei care nu reușesc să pătrundă adevăratul ei sens.

Practica isihastă este o „tradiție eremită de rugăciune”⁵, o lucrarea tainică de curățire a patimilor, care are în centrul ei repetarea neîncetată a rugăciunii lui Iisus și dorința, nevoia de liniștire interioară care se realizează întâi de toate printr-o retragere locativă din tumultul vieții, iar mai apoi printr-o așezare lăuntrică înaintea lui Dumnezeu în așa fel încât să-I putem auzi glasul și să avem un dialog cu El. Altfel spus, isihasmul a fost permanenta preocupare a Sfinților și Cuvioșilor Părinți de a intra în dialog cu Dumnezeu, de a-L asculta, iar acest lucru presupunea retragerea, acea stare de însingurare, tăcerea și apoi în cele din urmă dobândirea acelei stări lăuntrice pe care noi o numim liniștire. Să te oprești pur și simplu din zarva, din ritmul acesta în care îți desfășori viața, să începi să vorbești cu Dumnezeu, dar să începi să înveți mai ales să-L ascuți pe Dumnezeu pentru că aceasta înseamnă dialogul. Cred că isihasmul are de-a face mai mult cu a-L asculta pe Dumnezeu, căci la capătul liniștirii se află tăcerea, și nu grăirea.

Maica Domnului aceasta a făcut. Acolo, în Templul din Ierusalim, rugându-se și simțind rugăciunea ca dialog cu Dumnezeu, nu a mai dorit să vorbească, ci mai degrabă să asculte pe Cel care stătea în fața Ei, sau nici măcar să-L asculte, ci pur și simplu să se umple de uimire în Fața Lui, să-L privească și să stea într-o bucurie tainică înaintea Lui, bucurie care nu era altceva decât expresia prezenței depline a Celui întrupat și născut dintr-însa. Pe de altă parte, putem spune că în Maica Domnului s-a împlinit și acel cuvânt al psalmistului și împăratului David care în Psalmul 5 versetul 3 spune: „...diminețea voi sta înaintea Ta și mă vei vedea”. Faptul de a sta neîncetat de vorbă cu Dumnezeu, de a trăi doar pentru Dumnezeu și de a fi privită numai de Dumnezeu, acest lucru căutându-l Fecioara, va uita de toate cele pământești și se va

lipi cu toată ființa de cele cerești, croind astfel o nouă cale către cer: tăcerea minții. Prin intrarea Sa în Templu și prin rămânerea Ei în Casa lui Dumnezeu timp de doisprezece ani, ea va deveni instrumentul de care Părințele luminilor se va folosi pentru ca să atragă la Sine întreaga umanitate și să o ridice din Babilonul captivității la vederea păcii Ierusalimului ceresc. Acest urcuș și această întoarcere pe care le-a făcut poporul lui Israel din Babilon – unde fusese exilat – în patria sa Ierusalim vor fi *typosul* celor cincisprezece trepte ale Templului. Urcarea Fecioarei Maria pe aceste 15 trepte era însoțită de cântarea celor 15 Psalmi ai treptelor (Ps. 119-133), căci pe fiecare treaptă se cânta câte un psalm. Cea dintâi treaptă și cel dintâi psalm sunt, așadar, icoana perioadei captivității din Babilon, de ace-

ea și acest prim psalm începe cu ilustrarea necazului pe care iudeii l-au avut acolo: „Către Domnul am strigat, când m-am necăjit...” (Ps. 119, 1). Iar treapta a cincisprezecea și respectiv ultimul psalm al treptelor sunt tabloul întoarcerii poporului evreu din nou la Ierusalim, căci se spune în acest din urmă psalm următoarele cuvinte: „Iată acum binecuvântați pe Domnul toate slugile Domnului, care stați în casa Domnului, în curțile casei Dumnezeului nostru” (Ps. 133, 1), adică în Ierusalim.

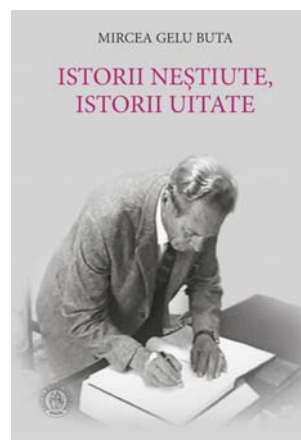
Vom conchide zicând că viața ascunsă a Fecioarei Maria în Sfânta Sfințelor este, prin urmare, o „apologie tăcută a vieții isihaste”⁶. Făgăduită fiind de Dumnezeu lui Ioachim și Anei ca răspuns la rugăciunile lor, Copila Maria va fi încredințată Templului „spre sălășluirea Împăratului tuturor”⁷, iar aici va pune – prin rugăciune – în inima Sa sușuri (Ps. 83, 6), devenind astfel Persoana isihastă prin excelență.

Inspirându-mă din cântarea a noua a celui de *al șaptelea canon nou la Intrări*, voi sfârși expunerea mea prin următoarea rugăciune: Trezvie a minții și pază gândurilor, luminare inimii dăruiește-mi, Preacurată, mie, celui ce cânt dumezeiasca Ta Intrare în Biserică pentru ca Ție toată viața mea să mă închin și să Te măresc!

⁵ <https://ro.wikipedia.org/wiki/Isihasm>.

⁶ Sfântul Nicodim Aghioritul, *Maica Domnului și Intrările ei în Templu în tâlcuiri mistagogice – cuvinte și poeme*, Deisis, Sibiu, 2022, p. 32.

⁷ Mineiul pe noiembrie, p. 329.

Mircea Gelu Buta, *Istории neștiute, istorii uitate*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2022.

Dacă cineva ar putea să reînnoade șirul academicienilor din județul Bistrița-Năsăud astăzi, acesta ar fi cu siguranță domnul profesor universitar dr. Mircea Gelu Buta. Om cu o operă remarcabilă, care subsumează peste 80 de volume de autor, multe altele coordonate, dar și inițiative culturale, religioase și academice de prim rang, domnia sa a fost nu doar

colaboratorul unui ierarh remarcabil precum Mitropolitul Bartolomeu, ci este și apropiatul unor ierarh contemporani precum Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

Inițiative precum seminarul *Medicii și Biserica*¹ vor vorbi cu siguranță peste timp despre un proiect temerar și curajos, extrem de util, pe care domnia sa l-a înfăptuit, la fel cum, multe alte lucruri pe care le-a făcut pentru Bistrița și pentru Ortodoxia românească (de exemplu, ctitorirea de biserici în județul Bistrița-Năsăud, scoaterea din uitare a unor personalități importante ale acestuia,² ori ridicarea de busturi în cinstea marilor personalități ale acestui județ), vor sta mărturie cu privire la modul în care a știut să înțeleagă și să asume în chip responsabil istoria neamului nostru.

Între inițiativele editoriale recente care merită semnalate se numără și volumul intitulat: *Istории neștiute, istorii uitate*. Gândit ca o antologie de studii în cadrul cărora sunt aduse în atenție aspecte mai puțin cunoscute ale istoriei contemporane, el reprezintă un tribut adus de către autor celor care au scris, în decursul vremii, istoria națiunii noastre. Astfel, după cum remarcă autorul în cuvântul introductiv: „Cinstirea eroilor vine din istorie, iar glasul neamului cere să ne aplecăm fruntea în fața celor care au dus greul războaielor, ori și-au asumat misiunea de răspundere și sacrificiul de a salva națiunea de la dezastre. Pentru eroii neamului s-au scris cântece, s-au ridicat monumente, poate nu atâtea câte ar fi trebuit și s-au scos la lumină simboluri, iar povestea unora dintre ele constituie tocmai subiectul acestui volum (p. 12).

Cu atenție și respectând metodologia îndătinată din spațiul cercetării istoriografice, domnul profesor se oprește asupra lui Petru Rareș, pe care-l prezintă în ipostaza de apărător al moștenirii bizantine (p. 13-36) și vorbește despre simpatia lui bistrițene și despre modul în care este el immortalizat prin intermediul unei statui, în cetate. Apoi, aduce în atenție relația generalului Basta cu bistrițenii (p. 37-60), vorbește despre ororile primului război mondial (p. 61-76), cimitirul militar de la Rotunda (p. 77-114), Laurențiu Oanea și contribuția lui la realizarea Marii Uniri (p. 115-138), orașul Bistrița în perioada 1944-1945 (p. 139-190), dar și aspecte exotice precum vânătorile prezidențiale de la Dealul Negru (p. 191-230), sau vizitele regelui Mihai și reginei Ana în nordul Ardealului (p. 231-294). Nici Sfinții Martiri năsăudeni nu sunt uitați de către cronicar (p. 295-320), care vorbește despre jertfa lor, contextul social, cultural și istoric, dar și modul în care s-a petrecut canonizarea, la care a luat parte și pe care o descrie în ipostaza de martor.

Texte document, cu relevanță istoriografică și testimonială deopotrivă, în paginile cărora informația istorică se îmbină cu impresiile și experiențele trăite, lucrarea: *Istории neștiute, istorii uitate*, e importantă și pentru spațiul teologic și cel religios. Ea vine să vorbească despre valori, spiritualitate și religie, modul în care au conviețuit ele în viața unui intelectual bistrițean care și-a asumat de fiecare dată când a avut ocazia statutul de medic creștin și care a creat punți de dialog și legătură între medicină și religie. De aceea, volumul se cade semnalat cu interes și căldură, iar autorul felicitat, cu nădejdea că îi vor urma multe altele asemănătoare și, de ce nu, un set de memorii, care să vorbească generațiilor viitoare despre modul în care s-a trăit și asumat cultura românească la Bistrița în vremurile noastre.

Protos. Maxim (Iuliu-Marius Morariu)

¹ Ale căror texte sunt ulterior antologizate în paginile unor volume de referință pentru spațiul românesc. A se vedea, cel mai recent dintre ele: Mircea Gelu Buta (coord.), *Bioetica de Frontieră – libertatea firescului și firescul mărturisirii*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2024.

² Precum Victor Moldovan, familia Monda, Nestor Șimon sau Constantin Pavel. A se vedea, de exemplu: Victor Moldovan, *Memoriile unui politician din perioada interbelică*, ed. Mircea Gelu Buta, Adrian Onofreiu, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2015; Mircea Gelu Buta, *Bărgăul lui Tini Pavel*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010; Mircea Gelu Buta, *Bistrița Bărgăului – lupta familiei Monda pentru Biserică, școală și Națiune*, col. „Documente, istorie, mărturie”, Editura Presa Universitară Clujeană, 2015; Mircea Gelu Buta, Adrian Onofreiu, *Bistrița Bărgăului – contribuții documentare*, col. „Documente, istorii, mărturie”, vol. 1, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010; Mircea Gelu Buta, *Din intimitatea unei arhive: Constantin Pavel*, Editura Charmides, Bistrița, 2013; Mircea Gelu Buta, *Constantin Pavel întemeietorul...*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2011; Mircea Gelu Buta, Ioan Bolovan, Adrian Onofreiu, *Nestor Șimon – restituiri*, col. „Documenta”, vol. 11, Academia Română / Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2012; Mircea Gelu Buta, *Urme ale unor oameni de seamă*, col. „Școala ardeleană de istorie”, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2020.

Sinaxa monahală – prilej de părtășie Treimică și comuniune avraamică¹

Arhim. Dumitru Cobzaru

In contextul Anului omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor, s-a rânduit de către Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei ca Sinaxa monahală eparhială din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, din acest an, să aibă ca temă: „Misiunea creștină ajutată de rugăciunile și nevoița călugărilor”, conferința fiind susținută de ieromonahul Efrem Crișan, preot slujitor și duhovnic al Mănăstirii „Mihai Vodă” Turda, jud. Cluj.

Provocarea temei propuse este aceea de a înțelege necesitatea implicării cinului monahal în plan pastoral și social, chiar dacă rolul principal al celor ce râvnesc viața îngerească este *verticală*, ca ascensiune permanentă spre îndumnezeire, fără să negligeze însă *orizontală* brațelor deschise nu doar pentru zbor, ci și pentru îmbrățișarea în iubire a întregii făpturi și mai ales a celor cărora zborul li s-a frânt, deoarece și în zborul monahului e nevoie de zăbavă pentru odihnă și noi puteri, care se pot dobândi prin slujirea aproapelui, odihnindu-l, sau prin a se lăsa purtat plutind printre seminii ce așteaptă adierea îngerului gata să „tulbure apa scâldători” (Ioan 5, 4).

Concret, rostul mănăstirilor este acela de a mă lăsa pe mine, cel ce m-am „abandonat” Domnului, în vârtoarea Duhului, ca „să nu mă înec în vârtoarea apei, nici să mă înghită adâncul și nici gura fântânii deasupra mea să se închidă” (Psalmul 68, 15), și în focul lămuritor, „câci în foc se luminează aurul, iar oamenii plăcuți [Domnului], în cuptorul umilinței” (Ecclesiasticul 2, 5). Totodată însă, mănăstirile noastre, cu precădere cele din Ardeal, au un rost misionar foarte bine conturat, deoarece potențialul monahal de la noi s-a evidențiat ca exponent al comunităților care și-au afierosit copiii, ascultând porunca Domnului Dumnezeu: „pe cei întâi-născuți dintre fiii tăi să Mi-i dai Mie” (Ieșirea 22, 29), nădăjduind în schimb folosul de obște al prezenței monahilor și a vetrelor monahale în apărarea dreptei credinței, a valorilor perene ale Neamului, precum limba română, cultura, arta și tradițiile strămoșești, dar și a călăuzirii turmei celei cuvântătoare pe calea mântuirii, care presupune implicarea pastorală și deopotrivă socială. Or, mănăstirile noastre – slavă Domnului! – își împlinesc acest rost prin Sfânta Liturghie, prin Tainele Bisericii (mai cu seamă, în acest context, prin oficierea Tainei Spovedaniei, a Tainei Maslului și a Tainei Euharistiei) și, nu mai puțin, prin diferitele proiecte sociale pe care le derulăm în cadrul obștilor monahale sau, indirect, prin mijloacele materiale pe care le avem la dispoziție. Oricum, nimeni dintre cei cu nevoi sau lipsuri duhovnicești sau materiale nu pleacă nemângâiat, primind un sfat și o binecuvântare sau o masa caldă și un acoperiș (e adevărat, temporar!) deasupra capului.

Înaltpreasfințitul nostru Părinte Andrei și-a dorit ca această întâlnire să fie extinsă la participarea tuturor viețuitorilor mănăstirilor din eparhie, inclusiv a celor cu ascultări în afara acestora. Așa se face că prezența la sinaxă a fost atât de amplă, deși excepțiile inerente nu au făcut posibilă împlinirea sută la sută a ascultării față de Părintele nostru Mitropolit – chiar dacă străduința noastră s-a dorit determinantă în acest sens, am înțeles că „litera ucide, dar duhul face viu” (2 Corinteni 3, 6). Am salutat participarea, în premieră, a slujitorilor Catedralei Mitropolitane, a reprezentanților monahi ai Școlilor noastre teologice și ai Centrului Eparhial, care întregesc numărul celor peste trei sute de ostenitori/râvnitori într-o dobândirea chipului îngeresc.

Oferindu-ne binecuvântarea sa, în cuvântul adresat celor prezenți, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a plecat de la textul scripturistic: „pentru că tot ceea ce este în lume – pofta trupului și pofta ochilor și trufia vieții – nu sunt de la Tatăl, ci din lume sunt” (1 Ioan 2, 16), înțelegând că cele trei patimi dezordonate prăbușesc o lume întreagă în păcat: iubirea de plăcere, iubirea de avere și iubirea de mărire. Or, împotriva acestor patimi, atunci când cineva se

călugărește, pornește un război înverșunat prin depunerea voturilor monahale: fecioria, sărăcia și ascultarea. Astfel, monahul, potrivit Sfântului Cuvios Maxim Mărturisitorul, devine luptătorul cel mai hotărât în slujba Duhului, cavalerul eminent al spiritului, înaripat de bărbăție ancorată în asceză. De asemenea, pomenindu-l pe Sfântul Cuvios Siluan Atonitul, Înaltpreasfinția Sa, a atras atenția asupra rostului rugăciunii neîncetate (cf. 1 Tesaloniceni 5, 17) pentru întreaga lume, care, în fapt, dăinuie datorită rugăciunii sfinților și a monahilor. De aceea, într-o mănăstire, prioritară este rugăciunea, prin excelență Sfânta Liturghie, la care să ne și împărtășim, și, apoi, munca în folosul obștii și a celor ce o cercetează, a pelerinilor.

A urmat conferința Părintelui Efrem care a făcut un expozeu pertinent asupra vieții monahale în toate aspectele ei, concluzionând că: „...rugăciunea și nevoița monahală îndeplinite cu seriozitate aduc adeseori mai multe roade decât orice altă formă de misiune creștină. (...) misiunea creștină nu e doar ajutată, ci și completată și împlinită într-un mod desăvârșit de rugăciunile și nevoița călugărilor”².

După ce, ca moderator al ședinței și în calitate de exarh al mănăstirilor, am făcut prezența nominală a obștilor monahale, am provocat cuvântul Preasfințitului Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Clujului, ce s-a rostit prin aprecierea conferențiarului pentru străduința reușită în abordarea temei propuse și prin referirea la parcursul firesc al unui monah, mai ales tânăr fiind, care, înainte de a ajunge la Părinții filocalici și la *Filocalii*, trebuie să se folosească mai întâi de părinții contemporani. Totodată

și adăugând la cuvântul de la finalul Sfintei Liturghii, săvârșită în sobor de Preasfinția Sa în debutul sinaxei, când a pus accent pe însingurarea oferită de chilie, care este laboratorul învierii, scorbura sau peștera în care Moise a văzut spatele lui Dumnezeu (cf. Sfântului Cuvios Isaac Sirul), a îndemnat la lectură și meditație, încercând pocăința recomandată de Sfântul Siluan – „ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui” –, însă mai degrabă: „ține-ți mintea în rai și luminează-ți viața”, după învățătura Sfântului Cuvios Porfirie.

Părintele protopop Alexandru Ciui a salutat prezența tuturor viețuitorilor din mănăstirile eparhiei noastre și a pus în lumină faptul că monahii se asociază și devin complementari preoților de mir în misiunea Bisericii, iar credincioșii, deși întâi aparțin parohiilor de unde provin, caută și mijlocirea călugărilor, de la care se întorc la casele lor mai folosiți, părintele protopop semnalând prezența la slujbele mănăstirești cu precădere a tinerilor.

S-au adăugat vorbitorilor amintiți, rând pe rând, Arhim. Dimitrie Irimia, duhovnicul Mănăstirii Salva, Bistrița-Năsăud, Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Stavrofora Teodora Câmpian, stareța Mănăstirii Florești, în calitate de gazdă, Arhim. Paisie Iloaie, starețul Mănăstirii Nușeni, Bistrița-Năsăud, Arhim. Casian Ioana, starețul Mănăstirii Râșca Transilvană, Cluj, și Arhim. Simeon Pintea, eclesiarhul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, fiecare aducându-și contribuția binevenită și folositoare la tema tratată și la problemele duhovnicești și administrative evidențiate.

Sinaxa monahală s-a încheiat cu intonarea axionului *Cuvine-se cu adevărat...* și cu binecuvântarea finală a Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, care le-a oferit în dar, tuturor celor prezenți, volumul *Chiri-acodromion contemporan*.

¹ Sinaxa monahală eparhială a avut loc la Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului, Florești-Tăuți, jud. Cluj, 10 octombrie 2024.

² „Misiunea creștină ajutată de rugăciunile și nevoița călugărilor”, conferință susținută în cadrul Sinaxei monahale, din 10 octombrie 2024, de ieromonahul Efrem Crișan, preot slujitor și duhovnic al Mănăstirii „Mihai Vodă” Turda, jud. Cluj.

Expoziția Centenarul Învățământului Teologic Ortodox Universitar Clujean. 1924-2024

Dr. Paul Ersilian Roșca

In viața fiecăruia dintre noi, atingerea unor anumite borne temporale constituie momente importante, atât de sărbătoare cât, mai ales, de bilanț, de reflecție și, de ce nu, de trasare a unor planuri de viitor. Dacă pentru un om, atingerea numărului „magic” al centenarului reprezintă o veritabilă performanță biologică și cognitivă, în cazul instituțiilor, o astfel de aniversare confirmă încheierea unei prime etape, de dezvoltare, viitorul venind să alăture maturității tocmai dobândite și tradiția, performanța sau excelența.

Anul 2024 marchează, pentru *Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca* și pentru Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, o astfel de bornă istorică importantă: împlinirea unui secol de la întemeierea primei instituții teologice ortodoxe de învățământ superior la Cluj – *Institutul Teologic*, din 1925 transformat în *Academia Teologică Ortodoxă*.

Materializând un vis al ierarhului Nicolae Ivan, ctitorul Episcopiei Ortodoxe a Vadului, Feleacului și Clujului, *Academia Teologică Ortodoxă* avea să se impună ca o instituție de învățământ universitar remarcabilă, atât prin calitatea corpului profesoral, aici putând fi amintiți ca exemple Ioan Lupaș, Liviu Galaction Munteanu, Ilarion Felea, Isidor Todoran, Florea Mureșanu, Dominic Stanca ș.a., cât și prin generațiile de absolvenți. Viitorii ierarhi, preoții de vocație și oamenii de cultură care și-au legat anii studenției teologice de urbea clujeană ilustrează pe deplin impactul major avut de această instituție de învățământ în formarea unor elite morale și intelectuale românești.

Acest rol pe care l-a jucat *Academia Teologică / Institutul Teologic Universitar din Cluj*, în tot intervalul 1924-1952, nu a fost trecut cu vederea de autoritățile comuniste, acestea dorindu-și desființarea instituției de învățământ, act transpus în practică în vara anului 1952. Mai mult decât atât, represiunea s-a extins și asupra unei părți importante a corpului profesoral, 9 profesori fiind întemnițați, 4 dintre aceștia (Pr. Prof. *Liviu Galaction Munteanu*, Pr. Prof. *Florea Mureșanu*, Pr. Prof. *Ilarion Felea* și Pr. Prof. *Alexandru Filipașcu*) pierzându-și viața în sistemul concentraționar comunist.

Căderea „regimului roșu”, în Decembrie 1989, a deschis drumul reînființării *Institutului Teologic Universitar din Cluj-Napoca* (în 1990), acesta intrând într-o nouă etapă istorică, deosebit de importantă, în anul 1992, atunci când a devenit parte a Universității „Babeș-Bolyai” ca *Facultatea de Teologie Ortodoxă*.

Dincolo de cifre, de statistici, de date și cronologii, de biografii strălucite și alte elemente asemănătoare, istoria unei instituții, inclusiv destinele și viețile celor care au însuflit-o, merită să fie cunoscute de către toți și altfel decât numai prin prisma unor pagini scrise într-o carte. Tocmai de aceea, dorind să prezinte

„cetății” o imagine de ansamblu asupra veacului care tocmai s-a împlinit, *Facultatea de Teologie Ortodoxă* a organizat, în perioada 8 octombrie – 7 noiembrie 2024, o expoziție specială, la instalația 10x10, „Tunelul Timpului”, de pe pietonala *Bulevardului Eroilor din Cluj-Napoca*. Intitulată *Centenarul Învățământului Teologic Ortodox Universitar Clujean. 1924-2024*, expoziția a fost vernisată în prezența Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, ea cuprinzând un număr de 40 de planșe de mari dimensiuni. Prin intermediul acestora, zecile de mii de privitori au fost invitați într-o incursiune documentară și vizuală, cu numeroase aspecte inedite, în istoria acestei instituții (cu momentele ei de glorie, cu tragismul desființării, cu speranța reînființării și cu maturitatea și performanțele prezentului). Pașii celor care s-au perindat prin elegantul spațiu expozițional în aer liber i-au condus și spre întâlnirea cu biografiile unor foști profesori reprezentativi, și, nu în ultimul rând, cu numeroase și multiple aspecte ale unei instituții de învățământ teologic moderne, ancorată în realitățile și necesitățile secolului XXI.

Desigur, chiar dacă se spune că „o imagine face cât o mie de cuvinte”, și multe fotografii cuprinse în planșele expoziției sunt inedite sau foarte puțin cunoscute publicului larg, sintetizarea unei istorii seculare este imposibil de realizat prin doar 40 de planșe. Cu toate acestea, ridicând un colț al vălului istoric care se așterne peste trecut, un vâl care nu este, din fericire, prăfuit sau întinat de nepăsare, putem vedea eforturile depuse de-a lungul vremii pentru fondarea, dezvoltarea, reînființarea și consacrarea unei instituții teologice fanion. Privind la ceea ce expoziția temporară *Centenarul Învățământului Teologic Ortodox Universitar Clujean. 1924-2024* surprinde, privitorul, fie el student teolog, profesor universitar, istoric sau simplu trecător curios, ajunge probabil la concluzia următoare: trecutul ne obligă și viitorul ne responsabilizează.

Istoria acestei instituții a cunoscut momente de glorie și de împlinire, a trăit și gustat din tragismul desființării și chiar a martiriului, s-a luminat odată cu zorii schimbării și trăiește, astăzi, bucuria unei existențe pe care toți și-au dorit-o cândva. Intrând în cel de-al doilea secol de existență, nu putem decât să-i urăm: „*Vivat, crescat, floreat!*”.

Preotul Gheorghe Mureșan a trecut la cele veșnice (1946-2024)

Pr. Silviu Pop

Preotul Mureșan Gheorghe a văzut lumina zilei pe 3 ianuarie 1946, comuna Lechința, județul Bistrița Năsăud, în familia Mureșan Gheorghe și Susana, născută Florian. Studii: Școala Generală din Lechința, Școala Profesională de Mecanici Agricoli din Beclean. A funcționat la S.M.A. ca mecanic agricol la Șieu Odorhei (1963-1966). Militar în termen (1966-1968). Muncitor la C.F.R. secția L8 Bistrița, districtul Bistrița (1968-1971). Urmează Seminarul Teologic din Curtea de Argeș (1971-1974). Se căsătorește în 27 august 1973 cu Gheorghita Dinescu din Valea Dorului, județul Argeș, născută în 27 mai 1950. Este hirotonit diacon în 2 august și preot în 3 august 1974 la Cluj-Napoca de către Arhiepiscopul Teofil Herineanu pentru parohia Ceaba, unde păstorește până în anul 1977, apoi la Corneni 1977-1978, Sâmboieni 1978-2000, din anul 2000 este transferat la parohia Chiuiești, Protopopiatul Dej. În anul 2010 s-a pensionat. A fost hirotesit sachelar iconom în 15 mai 1983, și stavrofor pe 12 august 2001.

Copii: Mihaela Simona, născută la 27 septembrie 1974, Ionela Mirela născută pe 6 decembrie 1976 și George Ciprian născut pe 14 februarie 1980, băiatul a trăit doar 5 săptămâni și este îngropat lângă biserica veche din Sâmboieni, monument istoric.

Pe tărâm administrativ părintele Gheorghe a făcut 2 biserici: în Sâmboieni și în parohia Cuta, Protopopiatul Gherla, și 2 case parohiale. După o scurtă dar grea suferință, fiind internat la Spitalul Municipal din Dej, a trecut la cele veșnice în noaptea de 6 spre 7 octombrie 2024.

Slujba de înmormântare a fost săvârșită de Preasfințitul Părinte Episcop vicar Benedict Bistrițeanul în biserica din Sâmboieni, înconjurat de un impresionant sobor de peste 40 de preoți și diaconi, miercuri 9 octombrie 2024.

În cuvântul de învățătură, Preasfințitul Benedict spunea: „*Preotul, ca sacerdot, este pus mereu și mereu în fața unui examen, trăiește mereu într-o tensiune, este pus în situația să traducă cele ale lui Dumnezeu în viața oamenilor, și acest lucru este foarte greu, este imposibil omenește vorbind. Noi când sărutăm mâna dreaptă a preotului, sărutăm mâna care ține Trupul lui Hristos în ea, mâna cu care dă Trupul lui Hristos, indiferent în ce situație s-ar găsi un preot, mâna lui e cea care poartă pe Hristos; de aceea preotul are rolul său și nu se poate înlocui cu nimeni și cu nimic, pentru că el este cel care face această lucrare, ni-l aduce nouă pe Hristos.*”

În una din Evangheliile pe care le-am ascultat la slujba prohodului am auzit despre modul în care Hristos Se prezintă în relație cu Tatăl.

Prima idee: «*Tatăl Meu până acum lucrează și Eu lucrez*». Dacă numim pe preotul Gheorghe părinte și în general pe preot-părinte, lucrul acesta se întâmplă mai ales pentru că el se uita la Cel ce cu adevărat este Părinte. Așa cum un copil se uită la tatăl său, așa și noi ne uităm la Tatăl nostru Cel ceresc care nu e un Stăpân, nu este un tiran, este un Tată, în limba aramăică se zice „tātic” arătând intimitatea în fața celui care îi stă înaintea. Preotul se uită la Tatăl Său cel Ceresc pentru ca să devină tată-părinte.

A doua idee: «*Tot ce văd la Tatăl, Eu fac vouă*», zice Domnul. Ce face preotul? El nu spune de la el, ci ceea ce a primit de la Tatăl prin Fiul transmite mai departe. Părintele Gheorghe are pe piept Sfânta Evanghelie, el nu se propovăduiește pe sine, el este cel ce vorbește. Între noi și popor este Evanghelia, dacă ne predicăm pe noi, nu mai suntem autentici.

A treia idee, tot din Evanghelie: «*Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului*». Preotul nu este cel care să judece, nici chiar pe cel împătimit, Tatăl este cel din pilda fiului risipitor, nu îi spune niciun cuvânt de scădere, putea să îi zică «*nu m-ai ascultat, n-ai fost atent, te-am căutat o viață întreagă și acum vii să îmi ceri?*». Ce face tatăl? Îl îmbrățișează, și după ce îl îmbrățișează, în el se naște pocăința. Tatăl nu judecă, nu pedepsește spre moarte, ci spre îndreptare. Preotul nu mustră pe cel ce vine către biserică, îmbrățișarea se traduce cu pocăința.

Viața preotului, este cunoscută foarte puțin, cea mai mare parte este ascunsă în partea stângă a altarului, în locul numit Proscomidiar. Dumneavoastră veniți cu un pomelnic ca preotul să se roage pentru elevi, bolnavi, călători, preotul îngenunchează, mai zice o rugăciune și scoate părticele din prescură, și îl doare pentru cei bolnavi sufletește și trupește. Acasă are locul său de rugăciune, nimeni nu îl vede și are pomelnice pe care le pomenește. Preotul este foarte obosit de multe ori, iar când pleacă din lumea aceasta îi cântăm: «*Acuma m-am odihnit și am aflat ușurare multă...*».

Tare mi-a fost drag, când am văzut că, la citirea Evangheliei, doamna preoteasă, împreună cu fetele au îngenunchiat pentru părintele Gheorghe, așa cum el a îngenunchiat pentru familie și enoriașii săi”.

După slujba prohodului, după ce a fost ocolită biserica în sunet de clopot cu trupul neînsuflit al părintelui Gheorghe, sicriul a fost așezat în mormântul din fața bisericii pe care și l-a pregătit din timp pentru acest moment al sfârșitului călătoriei pe acest pământ. Noi, care am mai rămas în urmă, în această „vale a plângerii”, l-am condus cu o lacrimă, iar dânsul parcă ne-ar atenționa cu versul dintr-o poezie a Sfântului Ioan Iacob Hozevitul, zicând-ne:

„Nu uitați în rugăciune
Pe cei duși de lângă voi
Că și voi, mâine, poimâine,
Veți fi și voi lângă noi.”

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace! La revedere, prieten bun!

Aniversarea a 30 de ani de la reînființarea Asociației „Societatea Femeilor Ortodoxe” din Arhiepiscopia Clujului

Darius Echim

sociația „Societatea Femeilor Ortodoxe” din Arhiepiscopia

Vadului, Feleacului și Clujului împlinește anul acesta 30 de ani de la reînființare. Cu acest prilej, joi, 17 octombrie 2024, de la ora 18:00, în sala Auditorium Maximum a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Asociația a organizat un eveniment aniversar special, în cadrul căruia invitații speciali, doamna Dana Cristina Girbovan, președintele Curții de Apel

Cluj, și părintele prof. univ. dr. Ioan Chirilă, cadru universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, au susținut o conferință pe tema „Dreptatea Dumnezeiască și dreptatea omenească”, urmată de o sesiune de întrebări scrise și răspunsuri.

În deschiderea evenimentului, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a rostit un cuvânt duhovnicesc și a transmis mesajul de binecuvântare al Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului. În cuvântul rostit, Episcopul-vicar Benedict și-a manifestat recunoștința și le-a felicitat pe membrele asociației pentru toată activitatea social-filantropică derulată pe parcursul celor 30 de ani de la reînființare, rugându-L pe Dumnezeu să le răsplătească dragostea și răvna în slujirea aproapelui.

Alocuțiuni au fost rostită și de alți invitați, printre care consilierul bisericesc Hans-Joachim Janus, reprezentant al Episcopiei Evanghelice Luterane din Württemberg, Germania, un partener al asociației încă de la reînființare. Menționăm, totodată, că anul acesta, în data de 6 iulie 2024, Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului a marcat 30 de ani de parteneriat cu Episcopia Evanghelică Luterană din Württemberg, o colaborare care continuă și în prezent prin sprijinirea numeroaselor proiecte sociale și de ajutorare a comunităților vulnerabile din Eparhia Clujului.

Manifestarea festivă a fost prezentată și moderată de președintele Asociației „Societatea Femeilor Ortodoxe”, doamna Adina Udrescu, care a vorbit despre scopul și rolul acestei asociații, arătând importanța misiunii femeii creștine în societatea contemporană. Totodată, a adresat mulțumiri membrilor, voluntarilor, partenerilor și susținătorilor asociației, precum și tuturor celor prezenți.

Pentru mai multe detalii despre misiunea Asociației, precum și despre cum vă puteți implica, accesați site-ul www.sfocj.com.

Redăm în continuare alocuțiunea rostită de Hans Joachim Janus, Consilier bisericesc emerit și reprezentant al Bisericii Evanghelice din Württemberg, cu prilejul sărbătoririi aniversării în data de 17 octombrie a 30 de ani de la reînființarea Societății Femeilor Ortodoxe din Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului:

*Preasfințite Părinte Episcop Benedict,
Stimată doamnă Președintă Udrescu Adina,
Dragi membre ale Societății Femeilor Ortodoxe,
Distinși oaspeți,*

Este o mare plăcere pentru mine să vă vorbesc astăzi la această sărbătoare specială cu ocazia refondării Societății Femeilor Ortodoxe în urmă cu 30 de ani.

Vă aduc cele mai calde salutări din partea bisericii regionale din Württemberg, Germania, și a instituției sale Diakonisches Werk [Activitatea Diaconală], în special din partea episcopului regional Ernst-Wilhelm Gohl și a consiliului de conducere al Diakonisches Werk din Württemberg. De asemenea, vă transmit saluturile calde ale întregii delegații care a fost oaspete aici la Cluj în iulie 2024 pentru a sărbători cea de-a 30-a aniversare a parteneriatului dintre Biserica Evanghelică Regională din Württemberg și Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului.

Astăzi sărbătorim din nou. De data aceasta se împlinesc 30 de ani de la reînființarea Societății Femeilor Ortodoxe, cu nou aleasa condu-

cere, avându-le ca președintă pe doamna Adina Udrescu și ca director executiv pe doamna Aura Ioniță. Mulțumirile noastre speciale sunt adresate Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, care a subliniat și promovat întotdeauna importanța asistenței sociale sub multiplele ei forme în biserică și societate.

1. 30 de ani de activitate a Societății Femeilor Ortodoxe

Dacă mă uit înapoi la începutul parteneriatului de 30 de ani dintre Cluj și Württemberg, au existat deja întâlniri importante începând cu anul 1994 între organizațiile de femei din Cluj și Württemberg. În 1994, arhiepiscopul Bartolomeu a fost oaspete la Casa Maicilor, a surorilor diaconite, din Stuttgart. Acolo a cunoscut-o, printre altele, pe sora Barbara Späth, întâlnire care a deschis ușa pentru mulți alții.

În acel moment, sora Barbara lucra în camera de cusut a Casei diaconale. Acolo erau cusute rasele surorilor. În Stuttgart era un depozit cu țesături groase și negre din care nici una dintre surori nu voia să-i fie cusută vreo rochie. Ideea ei a fost să dea aceste stoffe călugărițelor din mănăstirile din arhiepiscopia Clujului. Sora Hanna Ziegler, superioara așezământului diaconal la acea vreme, a fost fericită de acord cu această propunere, și astfel arhiepiscopul Bartolomeu a luat cu el primele suluri de pânză la Cluj cu mare bucurie.

Un exemplu de cooperare este Ziua Mondială de Rugăciune. Până în 1996, în România a fost sărbătorită doar de bisericile reformate și luterane. Creștinii ortodocși încă nu luaseră parte. Prin contactul cu Württemberg, a fost sărbătorită pentru prima dată la Cluj în 1996 în catedrala ortodoxă, pregătită de Societatea femeilor ortodoxe. De asemenea, a fost implicată în pregătirea și implementarea Zilei Mondiale de Rugăciune desfășurate în România în 2002.

În 1997, un comitet al Societății Femeilor Ortodoxe din Cluj a vizitat protopopiatul bisericesc Brackenheim și Biserica Regională Evanghelică din Württemberg. Delegația a fost condusă de doamna președintă de atunci a Societății, Viorica Tira, care este încă implicată în activitatea societății femeilor și astăzi.

Ea a comentat situația din Cluj la acea vreme: „Nu luptăm împotriva rezistenței, ci împotriva indiferenței, pentru că fiecare este foarte ocupat cu propriile probleme”. Ea s-a referit la revitalizarea valorilor creștine în familii, societate și școli ca preocupări importante ale Societății.

Au existat numeroase întâlniri și schimburi pline de viață în ultimii 30 de ani. Superioara Ursel Pfeifle de la Institutul Diaconiei Evanghelice din Stuttgart a descris preocuparea comună la cea de-a 20-a aniversare a parteneriatului astfel: „Nu putem alina toată suferința din lume, dar ne putem strădui ca măcar pentru câțiva oameni lucrurile să devină mai luminoase, deoarece puteți face aceasta prin lucrarea noastră comună: *Iubire, Nădejde și Ajutor.*”

2. Dreptatea dumnezeiască și omenească

Stimată doamnă președintă, dragă Adina, ați dat acestei aniversări o temă programatică: dreptatea divină și umană. Un subiect mare, un subiect foarte relevant.

În tradiția biblică, dreptatea cu cuvântul ebraic *zedaka* nu se referă la conformarea la o normă abstractă, ci la acțiune orientată către comunitate. Așa are loc dreptatea între Dumnezeu și poporul Său în fidelitate față de legământ (Psalmul 40:11; 71:2, 15; 85:14). Oamenii trăiesc la înălțimea relației lor cu Dumnezeu atunci când păzesc poruncile Lui (Dtn 6:25) și se încred în cuvântul Lui (Fac 15:6). Dreptatea între oameni înseamnă și alinierea la binele comun. Profeții se împotrivesc lipsei de solidaritate și căutării exclusive a propriului interes, chemând la „lege și dreptate” în țară (Is 5:7; Am 5:7, 24).

În această tradiție, *zedaka* reprezintă atât bunăstarea evreilor, cât și grija pentru cei săraci. Prin urmare, *zedaka* include atât un ideal religios și socio-politic, cât și o practică socială și o acțiune personală corespunzătoare. Și asta ne aduce la preocupările proprii ale Societății Femeilor Ortodoxe. Ca oameni și ca organizație, ea reprezintă relații de acțiune, în contrapondere față de lipsa de relații sau răceala socială.

Lipsa relației este și provoacă moarte. Ea suprimă viața pentru totdeauna. Ea distruge relațiile în care existăm. Ea anulează și viața însăși.

Relația mea cu semenii mei, cu mediul meu social și natural, cu mine și, de asemenea, cu Dumnezeu se termină cu moartea. „Morții nu-L mai laudă pe Domnul” (cf. Psalmul 115:17). Moartea este simbolul lipsei totale de conexiune. Dar credința creștină mărturisește: relația lui Dumnezeu cu mine nu se termină nici măcar cu moartea. De ce? Deoarece și numai pentru că Dumnezeu este iubire.

Și asta, în opinia mea, ne aduce la ceea ce leagă dreptatea divină și de cea umană. Dragostea. Iubirea lui Dumnezeu este bogată în relații și o face bogată în relații. Dragostea creează noi relații chiar și în mijlocul morții. Prin urmare, credința Îl identifică pe Dumnezeu cu iubirea. Căci credința Îl cunoaște pe Dumnezeu prin Iisus Hristos. Și în această istorie a iubirii lui Dumnezeu în Hristos, ființa lui Dumnezeu este revelată ca fiind bogată în relații din toate punctele de vedere. Include chiar și moartea, care le face pe toate lipsite de relație.

Credința creștină mărturisește Treimea lui Dumnezeu - Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Această unire este evenimentul iubirii care merită să fie numit Dumnezeu. În cuvintele unuia dintre marii mei profesori, Prof. Eberhard Jüngel: Dumnezeu nu exclude alteritatea din Sine, ci mai degrabă este comunitatea trinitariană a alterității reciproce.

Dar și mai important decât cunoașterea și mărturisirea Treimii este faptul că credința participă la Dumnezeu care Se manifestă ca iubire. Și pentru că participă la iubirea divină, credința poate, de asemenea, să facă viața bogată în relații. Bogăția relațiilor din viața divină poate și ar trebui să-și găsească corespondența în viața umană. Atunci vor apărea oaze în deșerturile acestei lumi, care vor opri creșterea pustiirii lumii. Mulți oameni se confruntă cu singurătatea în munca lor, așa cum mi-au spus. Pentru mine și pentru noi toți, voi, ca Societate de femei ortodoxe, sunteți o astfel de oază împotriva singurătății.

3. Activitățile și impulsurile de astăzi ale Societății femeilor ortodoxe în biserică și societate

În preajma împlinirii a 30 de ani, în iulie 2024, au avut loc discuții și întâlniri între biserica și diaconia landului Württemberg și dumneavoastră, Societatea femeilor ortodoxe din Cluj. Ne-ați arătat nouă, lui Pétur Thorsteinsson, Mariei Gotzen-Dold și mie, activitățile diverse pe care le desfășurați. Am dori să vă mulțumim din nou în acest moment.

Îmi amintesc că l-am întâlnit pe preasfințitul Vasile, împutinat de boală și provocat de loviturile sorții. Voi ați fost acolo, pentru el, ca niște „fiice temporare” și i-ați oferit nu numai sprijin material, ci și social. Proiectul „Adoptă un bunic” îmi arată și cât de important este contactul social în și pentru efortul Societății de a atenua singurătatea. Două exemple de oaze bogate în relații.

S-au întâmplat multe de când ne-am întâlnit ultima dată. Societatea Femeilor Ortodoxe trece printr-o prefacere și, printre altele, are un nou site web. Acest progres este un semn de reînnoire și angajament. Suntem încântați că Societatea Femeilor găsește modalități inovatoare de a-și face publică activitatea importantă, cum ar fi introducerea unui cod QR pentru donații.

Variatatea ajutoarelor pe care le oferă este impresionantă, inclusiv programe precum *Sfântul Vasile cel Mare și Familia lăsată acasă*. De la sprijin alimentar lunar la sprijin emoțional și social și la îngrijire medicală. Lista ajutorului și sprijinului este lungă, o mărturie diversă a carității creștine, așa cum se spune în Matei 25:40: *În măsura în care ai făcut-o unuia dintre acești mai mici dintre frați și surori, Mie mi-ai făcut-o.*

Astăzi, noi, ca biserici, suntem confrunțați și provocați de creșterea naționalismului, a antisemitismului și a discriminării în statele și societățile europene. Ca Societate a femeilor ortodoxe, vă faceți munca fără nicio discriminare. Toată lumea este binevenită, indiferent de origine, religie sau statut. Această atitudine de deschidere și incluziune este o mărturie puternică a iubirii de aproapele nostru.

Mulțumită campaniei comune de strângere de fonduri „Speranța pentru Europa de Est” condusă de Biserica Evanghelică Regională și Diaconia acesteia, noi, din Württemberg, am putut contribui prin sprijini financiar la activitatea asociației dumneavoastră. Suntem foarte fericiti să facem asta. Acest sprijin este un semn de solidaritate și credință că suntem legați ca frați și surori în Hristos și am dori să rămânem așa și în anii următori.

Ajung la concluzia: Societatea femeilor ortodoxe este o oază în pustiul zilelor noastre. Munca dumneavoastră este o lumină în întuneric pentru mulți oameni de aici, din Cluj. Ca reprezentant al Bisericii Evanghelice din Württemberg și al Diaconiei acesteia, precum și al susținătorilor din Germania, aș dori să-mi exprim sincere mulțumiri vouă, distinsă doamnă Udrescu, în calitate de președintă, și vouă tuturor, echipei, membrilor și voluntarilor, pentru angajamentul dumneavoastră neobosit. Dăruirea și angajamentul vostru sunt neprețuite și fac o diferență reală în viața multor oameni. Să sperăm, să ne rugăm și să lucrăm împreună pentru a ne asigura că această lucrare importantă și valoroasă continuă.

Mulțumesc mult părintelui profesor Ștefan Iloaie pentru implicare și ajutor în traducere pe parcursul întâlnirilor noastre.

Un prestigios profesor al Universității Oxford, *malphono* Sebastian Brock, *Doctor Honoris Causa* al prestigioasei Universități „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca

Pr. Conf. univ. Dr. Adrian Podaru

La propunerea Centrului de Studii Patristice și Literatură Creștină Antică al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca – centru de cercetare, care surprinde plăcut prin specificul cu totul unic în morfologia universităților europene, de vreme ce a reușit să coaguleze toate cele patru facultăți de teologie ale universității clujene (Teologie Ortodoxă, Teologie Romano-Catolică, Teologie Greco-Catolică, Teologie Protestantă) tocmai prin dragostea pentru Părinții Bisericii, pentru opera și teologia lor – în data de 3 octombrie 2024, în Aula Universității s-a făcut primirea festivă a unui nou doctor al acestei instituții de învățământ superior, doctor datorită cinstei (*honoris causa*).

Cel mai de seamă savant al patristicii și literaturii creștine siriace, un deschizător polivalent de drumuri – traducere din siriacă, exegeză, studii istorice, literare, lingvistice, teologice – profesorul emerit Sebastian Brock a intrat în galeria strălucitoare a doctorilor Universității „Babeș-Bolyai”, în care se află deja Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I, Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Mitropolitul Bartolomeu Anania, Joseph Ratzinger (Papa Benedict al XVI-lea), Regele Mihai I al României, Mitropolitul Ioannis Zizioulas, Episcopul Kallistos Ware, Thomas Cardinal Špidlik, Părintele Boris Bobrinsky, Părintele John Breck, Paul Ricoeur, Nicolae Manolescu, Mircea Cărtărescu și mulți alții. Cu o activitate didactică și științifică de excepție, cu o listă de publicații care cuprinde peste 55 de volume și mai mult de 700 de articole în reviste sau volume colective de maximă importanță și maximă vizibilitate internațională, cu participarea, în calitate de editor, la realizarea unor dicționare absolut necesare și normative pentru cercetarea științifică în domeniu, Profesorul Brock a fost recompensat, de-a lungul carierei sale, cu numeroase distincții și premii, dar și cu primirea în înalte foruri academice, precum Academia Britanică sau Academia Irakiană.

În prezența unui mare număr de participanți la acest eveniment academic, oameni de cultură și de cult, intelectuali și fețe bisericești, cu binecuvântarea și prezența în auditoriu a doi ierarhi ai urbei noastre, ÎPS Andrei Andreicuț, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, și PS Claudiu-Lucian Pop, Episcop greco-catolic de Cluj-Gherla, Preasfinția Sa Benedict Bistrițeanul, episcop vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a rostit discursul encomiastic (*Laudatio*). Având el însuși o solidă pregătire, precum și ample și serioase studii în domeniul literaturii siriace, Preasfințitul Benedict este doctor în teologie cu o teză intitulată „Cunoașterea lui Dumnezeu la Sfântul Isaac Sirul” (Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2013). Așadar, nimic mai potrivit decât ca un „ucenic” al Profesorului Brock – fie și numai prin afinitatea de idei și de univers spiritual – să rostească encomionul pentru maestrul său. Aducând în atenția tuturor anvergura inegalabilă a celui care, de-a lungul vieții sale, s-a îndrăgostit iremediabil de părinții siriaci, a căror operă a încântat, a zidit și a mijlocit întâlnirea multor oameni cu Dumnezeu (Sfântul Efreem Sirul, Sfântul Isaac Sirul, Iacob de Sarug, Ioan Solitarul, Iosif Hazzaya ș.a.), Preasfințitul Părinte Benedict a rezumat profilul profesorului Brock folosindu-se de cuvintele unuia dintre cercetătorii care s-au ocupat de bibliografia acestuia: „Moștenirea siriacă îi datorează multe lui Sebastian Brock și, după cum în vechiul adagiu, toate drumurile duc la Roma, la fel și aici, toate temele studiilor siriace duc, într-un fel sau altul, la Sebastian Brock. Voluminoasa sa operă în domeniul siriac și în altele conexe e unică în epoca noastră”¹.

Ce face, însă, ca spiritualitatea siriacă să fascineze într-atât, încât să absoarbă cu atâta putere o întreagă viață de om, subjugând-o și determinând-o nu numai să o traducă, făcând-o astfel accesibilă multora, dar și să o trăiască și să o întrupeze în propriul său mod de a fi, de a relaționa, de a „socializa”, de a se ruga? Să

luăm, de exemplu, teologia Sfântului Efreem Sirul (306 / 309 – 373), care a ajuns și la noi mai ales prin *Imnele* sale². Fidel reprezentant al Tradiției sale siriace, Sfântul Efreem are rețineri față de definiții, în general, și față de definițiile dogmatice, în special, atât de dragi Părinților răsăriteni de limbă greacă, pentru că acestea impun constrângeri. În locul lor, el preferă paradoxul și simbolul. Un exemplu simplu ne va ajuta să înțelegem diferența dintre abordarea filosofică, dogmatică, a teologiei, care se concentrează pe definiții, și abordarea simbolică. Ne putem imagina un cerc cu un punct central, acesta reprezentând un aspect al divinității, care trebuie cercetat. Abordarea filosofică caută să ofere o definiție clară a acestui punct și să îi stabilească limite. Dimpotrivă, abordarea simbolică oferă o serie de perechi de opoziții paradoxale, plasându-le pe circumferința cercului. Punctul central rămâne nedefinit, dar aceste perechi de opoziții paradoxale ne oferă indicii despre natura punctului. Dacă e să vorbesc despre Întruparea Fiului lui Dumnezeu, Sfântul Efreem nu va discuta direct despre ea, definind-o; în schimb, va spune că „Cel mare a devenit mic”, „Cel bogat a devenit sărac”, „Cel ascuns S-a revelat”.

Pentru ca simbolul să fie cât mai familiar cititorului și să transmită cunoaștere într-un mod cât mai simplu, Părinții siriaci folosesc adeseori imagini cotidiene. Imaginea îmbrăcatului și a dezbrăcatului este folosită pentru a se face vorbire despre istoria omenirii. Adam și Eva, odată creați, au fost îmbrăcați cu haine de slavă; pe acestea, însă, le-au pierdut, mușcând

din fructul interzis. Dumnezeu Fiul Se întrupează tocmai pentru a-l re-îmbrăca pe om cu slava pierdută; de aceea, atunci când va fi botezat de Ioan la râul Iordan, Hristos va sfinți apele nu numai prin propria Sa afundare în apă, ci și prin depozitarea slavei Sale acolo. Astfel că, din acel moment apa (care va deveni apă a Tainei Botezului) va da, odată cu iertarea păcatelor, și haina de slavă pe care fiecare om botezat se va strădui să o păzească imaculată, fără pată.

Simbolul este ontologic conectat la ceea ce simbolizează și el funcționează ca un martor al activității și al purtării de grijă a lui Dumnezeu față de lume. Dumnezeu are, în principiu, doi astfel de martori: natura și Scriptura. Ochiul inimii, atunci când este curat, știe și cum să vadă și să contemple natura, și cum să citească Scriptura, la capătul ambelor acestor lucrări întâlnindu-L pe Dumnezeu Cel viu. Nici natura nu-i opacă, nici Scriptura nu-i codată; doar ochiul inimii e pătat, murdărit, înnegrit.

Cât despre viitorul eshatologic, despre Împărăția lui Dumnezeu care este pregătită celor dreți, despre acea cetate stăătoare care va să vină, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, tot Sfântul Efreem Sirul este cel care ne-o prezintă într-un mod cu totul și cu totul neașteptat: Împărăția lui Dumnezeu este singura cetate fără gropar...

Pregustând deja această realitate eshatologică, trăind în orizontul Învierii, Profesorul Sebastian Brock ne-a onorat de două ori: o dată, prin acceptarea titlului de *Doctor honoris causa* al universității noastre, iar a doua oară – fapt mult mai semnificativ! – prin prezența plină de lumină și de bucurie a domniei sale în mijlocul nostru. Într-o lume în care conectarea – și, din păcate, subjugarea – la dispozitivele electronice portabile poate fi citită ca o nouă cădere a omului din frumusețea sa originară, o nouă maculare a ochiului luminos al inimii, profesorul Brock ne-a demonstrat cum să umblăm prin lume așezându-ne în purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Neavând asupra sa nici telefon mobil, nici laptop, nici tabletă, nici vreun ceas inteligent, pierzându-se (aparent!) într-un aeroport de tranzit european în chiar seara anterioară ceremoniei de decernare a titlului, creând emoții greu de gestionat pentru cei care-l așteptau la Cluj cu sufletul la gură, distinsul profesor a ajuns *defilând* și pentru a-și lua distincția, și pentru a ne adresa, parcă, cu blândețe, aceleași cuvinte pe care Iisus Hristos i le-a adresat lui Petru, atunci când l-a scos din valuri: „Puțin credincioșilor, de ce v-ați îndoit”? Nu degeaba a primit supranumele de *malphono*, adică dascălul prin excelență!

Prin scurta sa vizită la Cluj, Profesorul Brock ne-a demonstrat și că se poate să fii toabă de carte, ilustru *scholar*, și că nu e deloc imposibil să te arăți campion al credinței, al unui mod de viață discret, dar totuși atât de plin de forță! Preasfințitul Părinte Benedict i-a adresat, în finalul discursului laudativ, urarea Sfântului Apostol Ioan: „Mă rog să ai spor în toate și să mergi bine cu sănătatea, precum bine mergi cu sufletul” (3 Ioan 1, 2)!

² Vezi traduceri care au apărut la Editura Deisis: *Imnele Raiului* (Sibiu, 2010), *Imnele Nașterii și Arătării Domnului* (Sibiu, 2010) *Imnele Păresimilor, Azimelor, Răstignirii și Învierii* (Sbiu, 2010), toate în traducerea Arhid. Prof. Dr. Ioan I. Ică jr.

† **BENEDICT BISTRIȚEANUL**
EPISCOP-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Octombrie 2024

1 octombrie

Slujește Sfânta Liturghie la Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

În Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la cursul festiv cu ocazia începerii anului universitar 2024-2025.

Participă la ședința de lucru a Departamentului Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

2 octombrie

Program de audiențe la birou.

Face o vizită pe șantierul Centrului de îngrijiri paliative pediatrie „Sfântul Hristofor” din Sănnicoară. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Chiorean, Directorul Centrului de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie”, și de domnul director Ioan Scuturici, inginer de lucrări.

3 octombrie

În Aula Magna a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la ceremonia decernării titlului de „Doctor Honoris Causa” reputatului patrolog prof. univ. dr. Sebastian Brock, profesor emerit în domeniul Patristicii și Literaturii Creștine Siriace la Institutul Oriental al Universității Oxford, considerat decanul la nivel mondial al studiilor siriace. Din partea universității rostește „Laudatio”.

În sala Galeria Paul Sima a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca participă la evenimentul de deschidere al celui de-al IV-lea Simpozion Internațional de Patristică, cu tema „Niceea I (325 d.Hr.) – Înainte și După”, organizat de Centrul de Studii Patristice și Literatură Creștină Antică al Universității „Babeș-Bolyai”.

4 octombrie

În sala Galeria Paul Sima a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca participă la lucrările Simpozionului Internațional de Patristică, cu tema „Niceea I (325 d.Hr.) – Înainte și După”.

5 octombrie

Slujește Sfânta Liturghie și predică în Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Parohia Feiurdeni, Protopopiatul Cluj I. Rostește rugăciunea de binecuvântare a altarului de vară construit în curtea lăcașului de cult. Oferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru clerici Pr. Ioan Cherhaț, parohul comunității și diplome de aleasă cinstire binefăcătorilor din parohie. Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, Protopopul de Cluj I, și de domnul Sebastian Brock, profesor emerit al Universității Oxford.

Seara, slujește Vecernia cu Litie la Mănăstirea „Mihai-Vodă” din Turda. Este însoțit de domnul profesor Sebastian Brock.

6 octombrie

În Duminica a XX-a după Rusalii săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din localitatea Ghirolt, Protopopiatul Gherla. Binecuvintează lucrurile de renovare și înfrumusețare a sfântului locaș. Oferă Ordinul „Mihai-Vodă” pentru clerici Pr. Paroh Radu Gavrea, Ordinul „Sfinții Martiri Nășăudenii” domnului Mihai Sav, Primarul Comunei Aluniș, și diplome de aleasă cinstire binefăcătorilor și donatorilor din parohie. Este însoțit de PC Pr. Paul Isip, Protopopul de Gherla și de patrologul Sebastian Brock, profesor emerit al Universității Oxford.

Face o vizită la Mănăstirea Pantocrator și la Mănăstirea Dobric din Protopopiatul Beclean. Este însoțit de DI Sebastian Brock, profesor emerit de la Oxford.

7 octombrie

Face un popas alături de profesorul emerit, Sebastian Brock de la Universitatea Oxford la Mănăstirile Someșul Cald și Râșca Transilvană din Protopopiatul Huedin și la Mănăstirea Florești din Protopopiatul Cluj II.

Seara, în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca participă la conferința „Pe urmele Părinților siriieni” susținută de Prof. Univ. dr. Sebastian Brock, patrolog și specialist pe studii patristice al Universității Oxford. Rostește un cuvânt de mulțumire.

¹ Shafiq Abou Zayd, „Sebastian Brock: Life and Work”, *Aram* 5 (1992), 1-2, p. 2.

8 octombrie

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca. Oficiază slujba de Parastas în Paraclisul Centrului de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca pentru cei adormiți în decursul lunii septembrie. În Capela din demisolul Bisericii „Izvorul Tămăduirii” din Câmpeni, județul Alba, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Irineu, oficiază slujba Priveghiului la căpătâiul adormitului întru Domnul, Nicolae Potinteu.

9 octombrie

Participă la o întâlnire de lucru cu cei implicați în edificarea Centrului de îngrijiri paliative pediatrice „Sfântul Hristofor” din Sănnicoară, județul Cluj. În Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Sâmboieni, Protopopiatul Gherla, oficiază slujba înmormântării preotului Gheorghe Mureșan, fost slujitor al parohiei. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Paul Isip, Protopopul de Gherla.

10 octombrie

În Biserica Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului” de la Florești, Protopopiatul Cluj II, slujește Sfânta Liturghie în mijlocul monahilor și a monahiilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului adunați în Sinaxa Monahală anuală, apoi, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit, participă la conferința prezentată de PCuv. Ieromonah Efreem Crișan de la Mănăstirea Mihai Vodă din Turda și la discuțiile pe marginea subiectului propus. Rostește un cuvânt ocazional. Participă, în calitate de membru de comisie, la examenul de

capacitate preoțească organizat de Arhiepiscopia Clujului în sesiunea de toamnă. În Biserica „Pogorârea Sfântului Duh” din cartierul clujean Zorilor slujește Sfânta Taină a Botezului pentru prunca Anamaria Hiticaș. Rostește la final un scurt cuvânt de învățătură.

11 octombrie

Program de audiențe la birou. În Sala „Reduta” a Muzeului Etnografic al Transilvaniei, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la deschiderea expoziției caritabile de artă sacră „Măini pentru îngeri”, un eveniment dedicat strângerii de fonduri pentru sprijinirea Centrului de Îngrijiri Paliative Pediatrice „Sfântul Hristofor” din localitatea clujeană Sănnicoară. Rostește un cuvânt de mulțumire.

12 octombrie

Slujește Sfânta Liturghie și predică în Biserica „Sfânta Cuvioasă Parascheva”, aflată în etapa premergătoare împodobirii picturale, din Parohia Beclean III. Oficiază slujba de binecuvântare a casei parohiale, nou-construită. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei înaintează la rangul de iconom stavrofor pe Pr. Paroh Alin Ionuț Pop. Oferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru mireni domnului Adrian Golda, Ordinul „Mihai Vodă” pentru mireni domnului Felician Papiu, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” pentru mireni domnului Sergiu Seni, Ordinul „Sfinții Martiri Nășăudenii” domnului Ovidiu Ștefoni și „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură - cartea de căpătâi a creștinului” domnilor Daniel Ploscar, Adrian Rus și Matei Mureșan. Totodată, acordă diplome de aleasă cinstire binefăcătorilor sfântului locaș. Este însoțit de PC Pr. Cristian Dragoș, Protopopul Becleanului.

13 octombrie

În Duminica a XXI-a după Rusalii săvârșește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură în Biserica „Sfântul Nicolae” din Parohia Valea Ierii, Protopopiatul Turda. Binecuvintează lucrările efectuate până în prezent la noua biserică parohială. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei înaintează la rangul de iconom pe Pr. Florin Cocuț, parohul comunității. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Rus, Protopopul de Turda.

14 octombrie

De sărbătoarea Sfintei Cuvioase Parascheva slujește Sfânta Liturghie și rostește predica în Biserica Mănăstirii Râșca Transilvană din Protopopiatul Huedin, cu ocazia hramului. Este însoțit de PC Pr. Dan Lupușan, Protopopul Huedinului, și de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopopul de Cluj II.

15 octombrie

În Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca participă la conferința internațională „Metanoia and dialogue: Dealing with conflicts within and between Churches”. Rostește un cuvânt introductiv. Face o vizită la șantierul Centrului de îngrijiri paliative pediatrice „Sfântul Hristofor” din Sănnicoară. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Chiorean, Directorul Centrului de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie” și de domnul director Ioan Scuturici, inginer de lucrări.

16 octombrie

Program de audiențe la birou.

17 octombrie

La împlinirea a 30 de ani de la reînființarea Asociației „Societatea Femeilor Ortodoxe” din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, în sala „Auditorium Maximum” a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, participă la un eveniment aniversar special, cu tema „Dreptatea dumnezeiască și dreptatea omenească”. Rostește un cuvânt de felicitare. La Centrul de cultură urbană „Casino”, aflată în Parcul Central al municipiului Cluj-Napoca, susține prelegerea „Povara invidiei” în cadrul evenimentului „Berăria Culturală”, ediția 116.

18 octombrie

Slujește Sfânta Liturghie și rostește predica la Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” - Dobric din Protopopiatul Beclean, cu ocazia celebrării celui de-al doilea hram, Sfântul Apostol și Evanghelist Luca.

21 octombrie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”. Face o vizită la Spitalul Clinic Municipal și la Spitalul Clinic de Urgență pentru copii din Cluj-Napoca.

22 octombrie

Participă la conferința preoțească de toamnă din cadrul Protopopiatului Năsăud. Asistă la slujba de Te Deum oficiată în Biserica „Sfântul Nicolae” din localitate, apoi, în sala de ședințe a sediului protopopesc, prezidează conferința propriu-zisă. Rostește un cuvânt introductiv legat de anul comemorativ al îngrijirii bolnavilor. Este însoțit de PC Pr. Prof. Stelian Tofană, cadru didactic la Facultatea de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca, invitatul permanent în cadrul întâlnirilor cu preoții din Arhiepiscopie în sesiunea de toamnă.

23 octombrie

Program de audiențe la birou.

24 octombrie

În Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”, supranumită Catedrala din Turda, asistă la oficierea slujbei de Te Deum, apoi, în sala de ședințe a Protopopiatului Turda, prezidează conferința preoțească de toamnă. Rostește un cuvânt introductiv. Este însoțit de PC Pr. Prof. Stelian Tofană, cadru didactic la Facultatea de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca, invitatul permanent în cadrul întâlnirilor cu preoții din Arhiepiscopie în sesiunea de toamnă.

25 octombrie

În Sala „Europa Christiana” din Palatul Patriarhiei asistă la slujba de Te Deum, apoi în Aula „Teoctist Patriarhul” participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

26 octombrie

Cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, slujește Sfânta Liturghie în Biserica „Sfânta Ecaterina” – Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din București. Rostește la final un cuvânt de învățătură. Participă la ședința solemnă a Sfântului Sinod în Aula Magna Teoctist Patriarhul.

Seara, asistă, alături de membri ai Sfântului Sinod, la etapa finală a Festivalului-Concurs Național de Muzică Bisericească „Lăudați pe Domnul”, ediția a XVI-a, desfășurată în Aula „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei.

27 octombrie

De sărbătoarea Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Bucureștilor, pe altarul de vară din incinta complexului Catedralei Patriarhale, liturghisește, în sobor arhieresc, condus de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

28 octombrie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial. În sala de ședințe a Centrului de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca are o întâlnire cu angajații instituției medicale.

29 octombrie

Participă la conferința preoțească de toamnă din cadrul Protopopiatului Dej. Asistă la slujba de Te Deum oficiată în Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”, apoi în sala de ședințe a sediului protopopesc, prezidează conferința. Rostește un cuvânt introductiv. Este însoțit de PC Pr. Prof. Stelian Tofană, cadru didactic la Facultatea de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca și invitatul permanent în cadrul întâlnirilor cu preoții din Arhiepiscopie în sesiunea de toamnă.

30 octombrie

Program de audiențe la birou. Face o vizită la șantierul Centrului de îngrijiri paliative pediatrice „Sfântul Hristofor” din Sănnicoară și la Centrul de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie.

31 octombrie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca oficiază slujba de Te Deum, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, apoi, în sala de conferințe a Cercului militar, participă la conferința preoțească de toamnă din cadrul Protopopiatelor Cluj I și II. Rostește un cuvânt ocazional.

A consemnat **Arhid. Sergiu Iustin Pop**, *secretar de cabinet*

Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, după oficierea Dumnezeieștii Liturghii în biserică cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Parohia Feiurdeni, Protopopiatul Cluj I, avându-i la dreapta Preasfințitei Sale pe domnul Sebastian Brock, profesor emerit al Universității Oxford, și pe PC Pr. Dan Hognogi, Protopopul de Cluj I, iar în stânga Preasfințitei Sale pe Pr. Ioan Cherbaș, parohul comunității, 5 octombrie 2020.

În Biserica „Sfântul Apostol Andrei” din Beclean, participă la conferința internațională „Education, Religion, Family in the contemporary society”, ediția a IV-a. Rostește un cuvânt de binecuvântare și prezintă referatul „Elemente de pedagogie a vieții la Sfântul Cuvios Sofronie Saharov. Câteva direcții pentru omul actual”.

La Muzeul Mitropoliei Clujului aflat în demisolul Catedralei Mitropolitane „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca participă la prezentarea și lansarea a două volume ale Protos. Maxim Morariu, intitulate: „Evanghelia. Editoriale în Har”, publicată la Editura Renașterea a Arhiepiscopiei Clujului, care conține o serie de meditații evanghelice, și „Virgil Gheorghiu on Communism, Capitalism and National Socialism” (Virgil Gheorghiu despre comunism, capitalism și nazism), publicată la Editura Peter Lang, în limba engleză. Rostește un cuvânt de prezentare.

19 octombrie

În Biserica „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din Maieru, Protopopiatul Năsăud, oficiază Sfânta Taină a Botezului pentru prunca Ecaterina Maria, fiica familiei Pr. Ionuț Drăgan. Rostește un scurt cuvânt de învățătură.

20 octombrie

În Duminica a XXIII-a după Rusalii săvârșește Sfânta Liturghie și rostește predica în Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca.

† **ANDREI**
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI
SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.
În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.
În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Octombrie 2024

1 Octombrie (Acoperământul Maicii Domnului)
Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Florești, protopopiatul Cluj II, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.
În Aula Mare a Facultății de Teologie, participă la deschiderea festivă a noului an universitar. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

2 octombrie
În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preot la parohiile Cățcău (protopopiatul Dej) și Nepos (protopopiatul Năsăud).
Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca.

3 octombrie
În Aula Magna a Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, în deschiderea Simpozionului Patristic Internațional cu titlul „Nicaea I (325 A.D.) – Befor and After”, participă la solemnitatea decernării titlului de Doctor Honoris Causa domnului Profesor Univ. Dr. Sebastian Brock, membru al Academiei Britanice. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.
În sala mare a Casei de Cultură a Studenților „Dumitru Fărcaș” din Cluj-Napoca, participă la Gala Învățământului Preuniversitar Clujean 2024. Rostește un cuvânt de binecuvântare.
La Turnul Croitorilor din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al lansării primului volum de limbă română al seriei „Comentariu Patristic la Sfânta Scriptură”. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

4 octombrie
Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.
În localitatea Vălenii Șomcutei, județul Maramureș, participă la momentul festiv organizat cu prilejul inaugurării Centrului de creație „Arhit. Ionel Vitoc”. Oficiază slujba de Sfințire a apei, cea de binecuvântare a centrului și rostește un cuvânt de învățătură.

5 octombrie
În biserica parohiei Câmpia Turzii IV, protopopiatul Turda (paroh: Pr. Ioan Morar), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul Sever Andrei Mureșan, ctitorul principal. Rostește un cuvânt de mângâiere.
În salonul oficial al Aeroportului Internațional „Avram Iancu” din Cluj-Napoca, întâmpină delegația din Grecia, condusă de Înaltpreasfințitul Părinte Panteleimon al Veriei, Naoussei și Kampaniei, ce aduce spre închinare Sfintele Moaște ale Sfântului Apostol Toma și ale Sfântului Luca al Crimeii.
În curtea Centrului Eparhial, participă la ceremonialul organizat de elevii Seminarului Teologic cu prilejul primirii Sfințelor Odoare din Grecia. Rostește un cuvânt duhovnicesc.
La ceas de seară, în Biserica „Sfântul Apostol Toma” din cartierul clujean Mărăști (parohi: Pr. Dănuț Goga și Pr. Marius Dan Goga), întâmpină Sfintele Moaște aduse de Părintele Mitropolit

Panteleimon și le așează spre închinare în sfântul locaș. Asistă la slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt de bun venit. Conferă Înaltpreasfințitului Părinte Panteleimon Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru arhieriei. Părintelui Arhimandrit Sosipatru Pitoulias din Mitropolia Veriei îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” pentru clerici. Acordă distincția „Crucea Arhiepiscopală” părintelui Arhimandrit Panteleimon Papaemmanouil și Arhidiaconului Kosmas Karagiannis. Ordinul „Mihai Vodă” pentru clerici îl conferă Arhimandritului Grigorie Maja de la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

6 Octombrie (Sfântul Apostol Toma)
Cu prilejul hramului, în Biserica „Sfântul Toma” din cartierul clujean Mărăști, împreună cu Mitropolitul Panteleimon al Veriei, Naoussei și Kampaniei, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt duhovnicesc.
În sala de festivități a Restaurantului „Boema” din Cluj-Napoca, în cadrul recepției oferite de părinții parohi Dănuț și Marius Goga, conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru clerici Arhidiaconului Gheorghe Cristian Popa, consilier patriarhal și director general al Trinitas TV. Părintelui Diacon Sebastian Pană, consilier patriarhal și director de producție al Trinitas TV, îi conferă Ordinul „Mihai Vodă” pentru clerici, iar domnului Daniel Morăraș, consilier patriarhal și director tehnic al Trinitas TV, îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” pentru mireni.
În Catedrala Mitropolitană, împreună cu ÎPS Părinte Panteleimon, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei oficiază dumnezeiasca liturghie la Biserica „Sfântul Toma” din cartierul clujean Mărăști, împreună cu Mitropolitul Panteleimon al Veriei, Naoussei și Kampaniei, 6 octombrie 2024.

7 octombrie
Împreună cu delegația din Grecia, face o vizită la Mănăstirea „Sfinții Împărați Constantin și Elena” de la Dobric, protopopiatul Beclean și la Mănăstirea „Mihai Vodă” de la Turda, precum și la Centrul de Echitație din cadrul Hotelului „Issa Resort” de la Turda.

8 octombrie
În Biroul Mitropolitan, conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” pentru mireni domnului profesor Sebastian Brock, membru al Academiei Britanice.
În Biserica „Sfântul Ierarh Nectarie” din Dej (paroh: Prot. Ioan Bufta), împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Panteleimon de la Veria, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Petru Ioan, fiul părintelui Costinel Șoaită, directorul filialei Dej a Asociației „Filantropia”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.
În aula mare a Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, împreună cu Mitropolitul Panteleimon, prezidează Consfătuirea anuală a profesorilor de Religie din județul Cluj. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

9 octombrie
Împreună cu delegația din Grecia, vizitează șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii și Mănăstirea „Sfânta Cuvioasă Elisabeta” din cartierul clujean Becăș.
Însoțește la Aeroportul Internațional „Avram Iancu” delegația condusă de către Înaltpreasfințitul Părinte Panteleimon, Mitropolitul Veriei, Naoussei și Kampaniei, ce a adus spre închinare în

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Sfintele Moaște ale Sfântului Apostol Toma și ale Sfântului Luca al Crimeii.
În Biroul Mitropolitan, acordă un interviu postului de televiziune Trinitas TV, referitor la personalitatea Arhiepiscopului Timotei al Aradului.

10 octombrie
În sala de ședințe a Centrului Eparhial, în debutul examenului de Capacitatea Preoțească, îi binecuvintează pe tinerii participanți.
În biserica Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului” de la Florești, protopopiatul Cluj II, prezidează Sinaxa monahilor și monahiilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.
În cadrul manifestării „Zilele Artei Bizantine”, ediția a XX-a, la Galeria „Cellarium” din incinta Muzeului Etnografic al Transilvaniei, vizitează Expoziția de Artă Bizantină intitulată „Bizanț după Bizanț: Theoria kai Praxis”. În sala „Reduta” a muzeului, participă la vernisajul acestei expoziții și la momentul festiv al lansării celor două volume ale lucrării „Eortodromion sau Tâlcuire la canoanele sărbătorilor împăratești” a Sfântului Nicodim Aghioritul, în traducerea lui Ilie Stănuș. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Conferă domnului profesor Sorin Albu, organizatorul acestui eveniment, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.
În sala mare a Muzeului Mitropoliei de la demisolul catedralei din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al lansării volumului „Părintele Arsenie Papacioc, omul lăuntric – Arhitectura unei prezențe continue” a părintelui Ioan Tănase Chiș, de

la Parohia „Sfântul Prooroc Daniel” din Florești, protopopiatul Cluj I. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

11 octombrie
Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.
În Aula Magna a Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, participă la ceremonia festivă a deschiderii Zilelor Academice Clujene, ediția a XXXVII-a, organizată cu prilejul împlinirii a 75 ani de la înființarea filialei Cluj-Napoca a Academiei Române. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.
La „Tunelul Timpului” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, vizitează Expoziția „Centenarul învățământului Teologic Ortodox Clujean”. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia.

La Muzeul Etnografic al Transilvaniei, participă la vernisajul Expoziției caritabile de artă sacră „Mâini pentru îngeri”, organizată în vederea strângerii de fonduri pentru construirea Centrului de îngrijiri paliative pediatrie „Sfântul Hristofor” de la Sinnicoara, protopopiatul Cluj I. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Diac. Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

12 octombrie
În sala de muzică din clădirea Seminarului Teologic din Cluj-Napoca, îi binecuvintează pe participanții la cursurile de cântăreți bisericești. Rostește un cuvânt duhovnicesc.
Oficiază slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a noii Capele Mortuare din Așchileu Mic, protopopiatul Cluj I. Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă părintelui paroh, Prof. Gheorghe Șanta „Diploma de aleasă cinstire”. Doamnei Ana Cighir, primarul comunei Așchileu, îi acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”, iar doamnei Maria Silaghi îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.
În Biserica „cu lună” din Oradea, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitului întru Domnul, preot Augustin Lucian, fost paroh și vicar administrativ al Episcopiei Oradei, Bihorului și Sălajului. Rostește un cuvânt de mângâiere.

13 octombrie
În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Conferă domnului ministru Mircea Abrudean, Secretarul General al Guvernului Ro-

⇒ mănii, distincția „Crucea Transilvană”. Oficiază slujba Parastasului în memoria Episcopului Vasile Flueraș, la împlinirea a trei ani de la mutarea în eternitate. Rostește un cuvânt evocator.

În cripta ierarhilor de la demisolul Catedralei Mitropolitane, se reculege, preț de câteva clipe, la mormântul Episcopului Vasile. Oficiază o scurtă slujbă funebră.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

14 Octombrie (Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași)

Cu prilejul hramului, în biserica Mănăstirii „Sfânta Troiță” de la Feleacu, protopopiatul Cluj I, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

15 - 17 octombrie

Face o vizită în Mitropolia Veriei, Naussei și Kampaniei, în vederea participării la manifestările organizate cu prilejul împlinirii a 30 ani de arhierie de către Înaltpreasfințitul Părinte Panteleimon. În seara zilei de marți, 15 octombrie, în biserica Mănăstirii Panaghia Dobra de lângă Veria, în sobor de arhierie, asistă la slujba Vecerniei celei Mari și la Paraclisul Sfântului Luca al Crimeii. La recepția oferită ulterior, rostește un cuvânt de felicitare. Miercuri, 16 octombrie, în vechea Catedrală Mitropolitană „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Veria, asistă la slujba Utreniei și slujește, în sobor de arhierie, la Sfânta Liturghie. La final, asistă la slujba de Te-Deum oficiată cu prilejul Zilei Eliberării Veriei. Împreună cu ÎPS Părinte Panteleimon, pe bulevardul principal al orașului, asistă la impresionanta paradă organizată cu prilejul eliberării Veriei. La ceas de seară, la Centrul pentru arte a primăriei din Veria, participă la momentul festiv organizat cu prilejul împlinirii a 30 ani de arhierie de către Părintele Mitropolit Panteleimon, în cadrul căruia a fost lansat și volumul tipărit cu acest prilej. Dă citire mesajului transmis de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. La dineul oferit ulterior, schimbă câteva cuvinte cu Președintele Republicii Elene, doamna Ekaterini Sakellaropoulou. Joi, 17 octombrie, face o vizită la Mănăstirea de la Rila din Bulgaria. Se întâlnește cu Preasfințitul Părinte Evloghie, starețul lavrei. Este însoțit de PC Diac. Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

18 octombrie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la slujba Vecerniei, slujește Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

19 octombrie

Săvârșește slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a noii Capele Mortuare din localitatea Sântioana, protopopiatul Bistrița (paroh: Pr. Teodor Mihai Vântu). Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă domnului Horea-Călin Petruț, primarul comunei Mărișelu, „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”.

În Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Turda (parohi: Pr. Cătălin Veronel Varga și Pr. Florian Șimonca), cu prilejul Adunării anuale a Asociației „Oastea Domnului” filiala Turda, oficiază slujba Vecerniei și rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, oficiază slujba de Te-Deum cu prilejul împlinirii a 25 ani de la căsătorie, de către familia Gen. Bogdan și Nicoleta Luminița Cernat. Rostește un cuvânt de felicitare.

20 octombrie

Oficiază slujba de binecuvântare a ampleror lucrări realizate la biserica din Țaga, protopopiatul Gherla. Rostește un cuvânt de felicitare.

Pe o scenă special amenajată în proximitatea bisericii din Țaga, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Părintelui paroh, Gheorghe Abrudean, îi conferă Ordinul „Mihai Vodă” pentru clerici. Domnului ministru Mircea Abrudean, fiu al satului, îi acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”. Conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Nășăudeni” domnului Ioan Ban, iar domnului Ilie

Pălăcean îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

21 Octombrie (Sfinții Mărturisitori Ardeleni)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al Mănăstirii de la Ciceu Corabia, protopopiatul Beclean, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

22 octombrie

În sala de consiliu din clădirea Primăriei din Bistrița, participă la solemnitatea depunerii jurământului de către consilierii județeni din Bistrița-Năsăud și de către Președintele Consiliului Județean, Emil Radu Moldovan, precum și la solemnitatea depunerii jurământului de către consilierii locali precum și de către noul Primar al orașului, Gabriel Lazany. Rostește o rugăciune de binecuvântare și un cuvânt duhovnicesc.

23 octombrie

Face o vizită pe șantierul de pictură în tehnica mozaic al Catedralei Mitropolitane. Este însoțit de PC Diac. Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, întâmpinat în fața bisericii din Țaga, Protopopiatul Gherla, de către preotul paroh Gheorghe Abrudan, clerici, copii și autorități, 20 octombrie, 2024.

24 octombrie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

La Reședința Patriarhală din București se întâlnește cu Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

25 octombrie

În Sala „Europa Christiana” din Palatul Patriarhal, asistă la slujba de Te-Deum, oficiată în deschiderea lucrărilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, iar în Aula „Teotist Patriarhal”, sub conducerea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod.

26 Octombrie (Sfântul Dimitrie Izvorătorul de Mir)

Cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în Catedrala Mitropolitană „Sfântul Spiridon Nou” din București, în sobor de arhierie, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În Aula „Teotist Patriarhal” din Palatul Patriarhal, participă la ședința solemnă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu participarea ierarhilor oaspeți din străinătate.

În Aula „Teotist Patriarhal”, la ceas de seară, asistă la etapa finală a celei de-a XVI-a ediții a Festivalului-Concurs Național de Muzică Bisericească „Lăudați pe Domnul”.

27 Octombrie (Sfântul Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Bucureștilor)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară din proximitatea Catedralei Patriarhale din București, sub protia Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, slujește la Sfânta Liturghie.

28 octombrie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.

29 octombrie

Cu prilejul sărbătoririi, cu două zile întârziere, a hramului Programului „Sfântul Dimitrie Basarabov – informare și consiliere în adicții”, la sediul Centrului de evaluare, prevenire și consiliere antidrog „Casa Albă” din cartierul clujean Mănăștur, oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Liciniu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În localitatea Blăjenii de Jos, protopopiatul Beclean, oficiază slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a noii Capele Mortuare. Rostește un cuvânt de învățătură. Conferă părintelui paroh, Anchidim Fetinca, Ordinul „Mihai Vodă” pentru clerici, iar domnului Ioan Bob, primarul comunei Șintereag, îi conferă Ordinul „Mihai Vodă” pentru mireni.

30 octombrie

În deschiderea celei de-a X-a ediții a Congresului Facultăților de Teologie din Patriarhia Română, în capela Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, oficiază slujba de Te-Deum, iar în aula mare rostește un cuvânt de binecuvântare. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru mireni Excelenței Sale, domnului Teodor Anatol

Baconschi și Excelenței Sale, domnului Adrian Lemeni. Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru clerici, îl conferă Părintelui Prof. Univ. Dr. habil. Nicușor Beldiman, director departament Teologie Sistemătică de la Facultatea de Teologie din București, Părintelui Conf. Univ. Dr. Cezar Hârăoanu, decanul Facultății de Teologie din Iași, Părintelui Conf. Univ. Dr. habil. Constantin Oancea, decanul Facultății de Teologie din Sibiu, Părintelui Conf. Univ. Dr. Adrian Ivan, decanul Facultății de Teologie din Craiova, Părintelui Conf. Univ. Dr. Constantin Jinga de la Facultatea de Teologie din Timișoara, Părintelui Prof. Univ. Dr. Ștefan Florea, decanul Facultății de Teologie din Târgoviște, Părintelui Prof. Univ. Dr. habil. Cristinel Ioja, decanul Facultății de Teologie din Arad, Părintelui Prof. Univ. Dr. habil.

Mihai Himcinschi, decanul Facultății de Teologie din Alba-Iulia, Părintelui Conf. Univ. Dr. Lucian Petroaia, director departament Teologie de la Facultatea din Galați, Părintelui Prof. Univ. Dr. habil. Viorel-Cristian Popa, decanul Facultății de Teologie din Oradea, Părintelui Lect. Univ. Dr. Claudiu Pop de la Facultatea de Teologie din Baia-Mare, Părintelui Prof. Univ. Dr. habil. Nicușor Tucă, director departament Teologie de la Facultatea din Constanța și părintelui Conf. Univ. Dr. Gheorghe Gîrbea, director departament Facultatea de Teologie din Pitești.

În biserica din Ciucea, protopopiatul Huedin, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, preoteasa Rodica Veronica, soția părintelui paroh Gheorghe Brișan. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În sala „Reduta” a Muzeului Etnografic al Transilvaniei, în cadrul Galei 232 „Medicină, Artă și Cultură”, susține prelegerea „Să-i ajutăm pe frații noștri bolnavi sufletește și trupește”. Este însoțit de PC Diac. Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

31 octombrie

Prezidează conferința de toamnă/iarnă cu preoții din protopopiatele Cluj I și Cluj II. În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la slujba de Te-Deum, iar în sala mare a Cercului Militar, rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Facultatea de Teologie, participă la recepția oferită de părintele decan, Arhim. Teofil Tia, cu prilejul încheierii celei de-a X-a ediții a Congresului Facultăților de Teologie din România. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

A consemnat Arhid. Claudiu-Ioan Grama

Reveniri

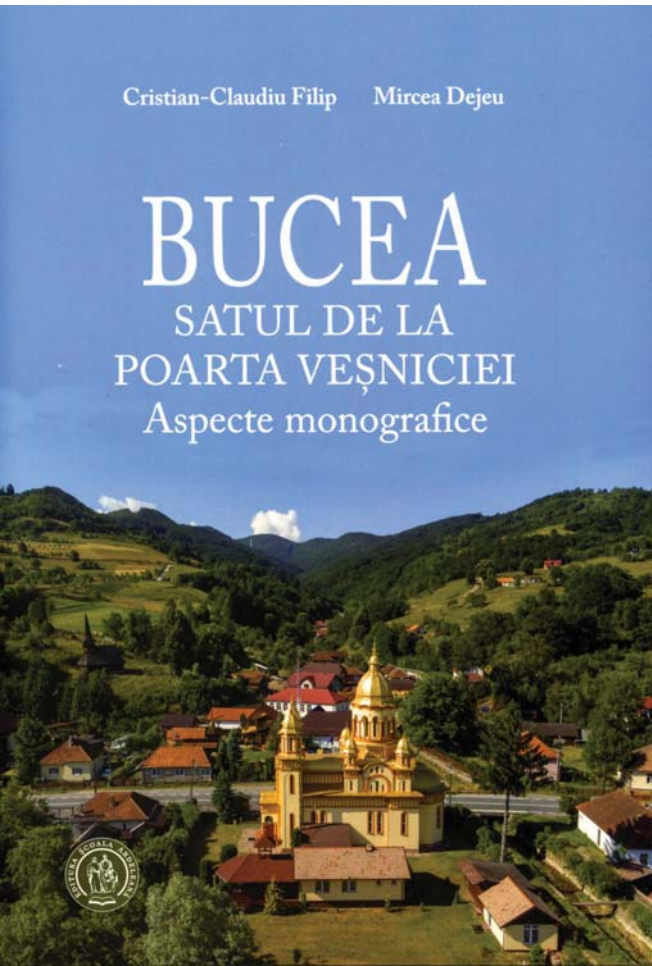
Prof. univ. dr. Delia Bodea Jacob

Monografia publicată și lansată în anul 2023, „Bucea, Satul de la Poarta Veșniciei. Aspecte monografice”, vându-i ca autori pe pr. Mircea Dejeu și Cristian-Claudiu Filip, este o carte monumentală, care mi-a plăcut foarte mult și în același timp mi-a atins corzi sensibile, profunde din suflet. Cunosc aceste meleaguri fermecate din timpul vacanțelor din copilărie și adolescență petrecute cu prietenul meu de o viață, Țucu (părintele Dejeu), o prietenie care sfidează spațiul și timpul.

În primul rând, aș vrea să mă prezint. Sunt de profesie muziciană (șefă a catedrei de coarde la Conservatorul de Muzică din Tel Aviv) și în paralel scriitoare, jurnalistă permanentă la „Gazeta Românească” și „Jurnal Israelian” din Israel, membră a Asociației Scriitorilor Israelieni de Limbă Română, cu apariții sporadice la câteva reviste de cultură din România („Neuma”, „Jurnal de București”, „Mișcarea Literară” „Steaua”, „Porțile Nordului”). Trăiesc de patruzeci de ani în Israel, „Țara Sfântă”, purtând cu mine bagajul cultural și spiritual românesc care m-a definit și m-a format ca om și căruia îi sunt profund devotată.

Înainte de a intra în subiect, aș vrea să scriu câteva cuvinte despre cei doi „autori-eroi” care au făcut posibilă această minunată lucrare. Părintele Mircea Dejeu este cel care a avut inițiativa (de altfel printre multe alte inițiative și realizări remarcabile ale dânsului, așa cum reies și din diferitele aspecte prezentate și analizate în carte...; în acest context, țin să subliniez și sprijinul devotat, plin de înțelepciune al soției sale, preoteasa Mariana), care a obținut prin muncă asiduă și consecventă sponsorizările necesare și a luat legătura cu persoanele care au putut furniza materialul edificator pentru o asemenea lucrare de proporții. „Autorul propriu-zis” al acestei monografii este Cristian-Claudiu Filip. Realizarea la un înalt nivel profesional, la care se adaugă mult suflet și dăruire, nu este întâmplătoare. D-nul Filip, pe lângă faptul că este profesor de istorie la un liceu din Huedin, profesiune pe care o îmbrățișează cu pasiune, prestează și o bogată activitate de cercetare istorică și arheologică. Am să enumăr doar câteva (lista fiind foarte lungă) din realizările acestui destoinic și harnic profesionist. Și-a dat doctoratul în istorie, primind distincția „Magna cum laudae”, este prezentat individual în lucrările „Enciclopedia reprezentanților scrisului istoric românesc” - apărută sub egida Academiei Române și în „Oameni de seamă ai Societății Cultural Patriotice Avram Iancu”, este autor și coautor a optsprezece cărți și a peste optzeci de articole și studii de specialitate. A participat la săpături arheologice nu numai în România (Alba Iulia, Sarmizegetusa, Bologa), ci și în Germania și Austria. Pentru activitatea sa bogată și de calitate a fost distins cu nenumărate distincții. În afară de acestea, are multă experiență în crearea monografiilor, fiind și autorul sau coautorul celor referitoare la alte localități, cum ar fi Huedin, Negreni, Beliș, Finciu, Ciucea. Trebuie să mărturisesc cu încântare și apreciere că au mai ajuns pe mâna mea și alte monografii impresionante, prin încercarea de a cuprinde și exprima suflul local, dar parcă această lu-

crare grandioasă, care analizează în adâncime și cu multă sensibilitate toate aspectele edificatoare ale unei așezări în care, așa cum se exprimă de foarte multe ori protagoniștii ei, într-adevăr, „oamenii sfințesc locul”, mi-a lăsat o amprentă emoțională mai puternică. Chiar și titlul „Bucea, Satul de la Poarta Veșniciei. Aspecte monografice” ne trimite simbolic la o dimensiune ancestrală, aproape mistică, pe care o putem găsi în atâtea sate românești, dar care aici, în această carte răzbate în profunzime prin creația celor care au contribuit la realizarea ei, și aici mă refer în primul rând la autorul Cristian-Claudiu Filip, dar și prin gândul scris cu generozitate al celorlalți valoroși colaboratori. Nu am să-i enumăr aici pe toți, ci vă invit să-i citiți și să le primiți mesajul.

De remarcat este că lucrarea a apărut cu binecuvântarea Î.P.S. Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului. În „Argument” (ce apare imediat după „Cuvintele de prețuire” ale d-nei Aurelia Cristea și ale d-lui prof. univ. dr. Aurel Codoban, traduse și în limba franceză și engleză), autorii explică cititorilor dificultatea elaborării unei asemenea lucrări de amploare, de la adunarea cu devotament și entuziasm a tuturor materialelor din toate domeniile reprezentative ale unei așezări, la selectarea și organizarea lor într-o înmănunchere logică și armonioasă și până la obținerea bugetului necesar, deziderat deloc neglijabil. Tot în acest capitol sunt menționați specialiștii care au contribuit la realizarea acestei monumentale cărți prin lucrările lor științifice și sătenii care au avut atâtea povești de transmis și care au pus la dispoziție documente și fotografii din arhiva personală. Mulțumiri speciale se îndreaptă către tinerii Călin-Ionuț Criste, Larisa-Ioana Merca și Cosmin-George Criste, foști elevi ai autorului, care, prin hărnicia, abnegația și entuziasmul lor au ajutat la îmbogățirea

acestei monografii și la finalizarea ei într-un timp mult mai scurt. Tot Călin-Ionuț Criste împreună cu un alt tânăr originar din Bucea, David Abrudan, au creat coduri QR, o realizare tehnologică de ultimă oră, care au fost inserate în carte, fiind utilizate poate pentru prima dată într-o monografie. Este vorba de un pătrat cu model care se scanează cu telefonul mobil direcționând cititorul pe un site cu informații. În felul acesta se pot audia cântece și colinde din bogatul tezaur folcloric local și se pot admira multele fotografii și filmări care nu au putut fi incluse în materialul tipărit.

Adunarea materialelor, a documentelor și a informațiilor a fost de lungă durată, cuprinzând mulți ani de muncă. După mărturisirea autorilor, sistematizarea și elaborarea propriu-zisă a început în 2020, urmând ca nu mai târziu de 2023 să fie publicată la editura „Școala Ardeleană”, condusă de d-l Vasile G. Dâncu din Cluj-Napoca. Am remarcat folosirea unei foarte bogate bibliografii menționate cu multă meticulozitate la sfârșitul cărții. Tot la fel de ordonată este menționarea celor care au îmbogățit această lucrare cu documente și fotografii din patrimoniul personal. Un alt aspect edificator care sporește valoarea acestei lucrări este cel estetic. Spre deosebire de alte monografii, în cazul celei de față, fotografiile peisagistice color, de un remarcabil simț artistic, ale fotografului Arthur Lonay sunt impresionante. Menționez că numele acestuia se leagă și de crearea altor albume de o rară frumusețe intitulate „Bucea celor patru anotimpuri” și „Trenul Centenar - Trenul Marii Uniri și Craii Măgurii”.

Nu s-a făcut nici un fel de economie care ar fi putut dăuna calității, iar în această privință subliniez rolul părintelui Mircea Dejeu, care nu a precupețit niciun efort pentru a obține bugetul deosebit de generos necesar pentru toate acestea. În afară de asta, așa cum am remarcat deja și așa cum mi-a mărturisit însuși d-nul Cristian-Claudiu Filip, părintele i-a pus la dispoziție absolut tot ce i-a cerut, inclusiv de a face legătura cu specialiști din diverse domenii. Om de cultură, părintele Dejeu a avut posibilitatea să apeleze la cunoștințe și legături create și păstrate de-a lungul anilor. În plus, părerea și ideile dânsului în privința organizării și elaborării acestui material au avut greutate și importanță.

Autorii au conceput lucrarea împletind studiul pur științific și foarte riguros documentat cu un condei plastic, pe alocuri de-a dreptul poetic

Lucrarea este împărțită în optsprezece capitole în care sunt examinate toate aspectele care ar putea exprima specificul acestor meleaguri. Nici un punct de vedere nu este omis sau neglijat: de la cel istoric, geografic, biologic, etnic, social (documentat cu profesionalism și rigurozitate) la legătura cu prezentul și speranța spre viitor frumos. Un capitol întreg este dedicat unor personalități deosebite a căror obârșie se leagă de satul Bucea, iar altul unui număr deloc neglijabil de prieteni din România și din străinătate care își exprimă elogios aprecierea.

Monografia aceasta de-a dreptul monumentală, pe care o recomand din toată inima spre a fi citită, poate constitui un punct calitativ de referință pentru altele care se vor scrie în viitor, legate de alte locuri minunate, binecuvântate de Dumnezeu, atât din Ardeal, cât și din toată România.

Octombrie 2024

Renașterea Nr. 11 / Noiembrie (2024)

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:

IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:

PS Episcop-Vicar BENEDICT BISTRIȚEANUL

Membri:

Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Editurii Renașterea:

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista.renasterea@gmail.com

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Darius Echim,
Arhid. Claudiu Ioan Grama, Protos. Maxim (Morariu),
Nicoleta Pălimaru, Elena Părvu,
Arhid. Sergiu Iustin Pop, Pr. prof. univ. Stelian Tofană,
Diac. Eugen Adrian Truța.

Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir

Bogdan Herțeg

Sfântul Mare Mucenic Dimitrie s-a născut în anul 270, în Tesalonic, într-o familie aleasă, tatăl lui fiind voievodul acelei cetăți. Atunci erau ani grei de prigoană pentru creștini, iar părinții lui i-au dăruit în ascuns învățătura lui Hristos. După moartea părinților, a fost numit conducător al Tesalonicului de către Maximian Galerius (*Caesar* din 293 în prima tetrarhie și *August* între 305 și 311 în a doua tetrarhie), cerându-i-se să curețe ținutul de creștini. Cu înțelepciune, acceptă rangul administrativ, dar acțiunile lui sunt contrare, propovăduind Sfintele Scripturi și aducându-i la creștinism pe mulți păgâni.

Mucenicia

Întors biruitor din războiul cu sciții, împăratul Maximian Galerius (numit Maximilian în *Viețile sfinților*) se oprește în Tesalonic. Află de propovăduirea neascunsă a lui Dimitrie și ordonă închiderea lui în încăperile adânci și defăimătoare ale unei băi publice. Sfântul, care își dăduse toată averea la săraci, se lasă cu totul voii lui Dumnezeu, închisoarea devenindu-i loc de rugăciune. Aici i se arată, într-o lumină mare, un înger al Domnului care îi așază o cunună pe cap, zicând: „Pace ție, pătimitorule al lui Hristos, Dimitrie! Îmbărbățează-te și te întărește și biruiește pe vrăjmașii tăi”. Iar Sfântul Dimitrie a răspuns: „Mă bucur întru Domnul și mă veselesc întru Dumnezeu, Mântuitorul meu” (*Viețile sfinților pe luna octombrie*, p. 312).

Biruința la care era chemat a fost, în primul rând, una interioară, dar s-a transpus și în exterior spre minunarea multora. Este vizitat de Nestor, un tânăr creștin, discipol al sfântului. Nestor îi cere binecuvântarea și rugăciunile pentru a se lupta cu Lie, un om cu mare putere ce ucidea numeroși creștini în jocurile publice organizate de Maximian. Spre mirarea tuturor, mai ales a împăratului, firavul Nestor îl ucide pe Lie. Mânia lui Maximian crește când află de rolul lui Dimitrie în pierderea celui care înfățișa în ochii tuturor puterea lui pământească îngemănată cu credința idolatră. Cere uciderea celor doi, în 26 octombrie a lui Dimitrie și în ziua următoare a lui Nestor. Anul probabil este 306.

Lupu, sluga Sfântului Dimitrie, va face multe minuni cu manta plină de sânge și cu inelul stăpânului său, motiv pentru care va fi dus și el la moarte mucenicească. Moaștele sfântului, izvorătoare de mir, sunt descoperite prin clare minuni și sunt cinstite cu mare evlavie, cetatea Tesalonicului rugându-se neîncetat către adevărul ei conducător și păzitor.

De ce a devenit izvorător de mir

Gândindu-ne la viața Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir, realizăm că mulți oameni au murit de tineri și au rămas uitați. De asemenea, în istorie, numeroși creștini au murit pentru credința lor, dar puțini sunt martirii care, prin harul Domnului, au devenit izvorători de mir. O minte sceptică ar ridica semne de întrebare. Nu este de mirare că și un ascet din Muntele lui Solomon se gândea că mulți martiri au suferit mai mult decât Sfântul Dimitrie și nu au fost încununați de Domnul cu un asemenea dar. Ascetul a avut într-o noapte, în vis, o adevărată viziune. Se afla în biserica Sfântului Dimitrie alături de persoana care avea cheile de la mormânt. A cerut să se închine sfântului și a descoperit mir frumos mirositor. Atunci a săpat ca să găsească sursa aceluia mir, ajungând cu greutate la trupul strălucitor și înmiresmat al sfântului. Din rănilor făcute de lănci curgea atât de mult mir, încât străjerul mormântului și sihastrul au fost învăluți. Văzând că se înecă, monahul a început să strige: „Sfinte Dimitrie, ajută-mă!”, trezindu-se câteva clipe mai târziu. Însă nu s-a trezit oricum, pentru că trupul îi era acoperit cu mir.

Nu putem ști în mod absolut cât a suferit Sfântul Dimitrie și cât s-a nevoit, dar avem în fața noastră adevărul că dumnezeiasca cercetare a inimii depășește măruntele rațiuni ale omului. Mai mult, viața unui sfânt nu se poate cuprinde prin simpla

istoricizare a ei. Faptele trebuie cântărite în lumina harului, în contextul și în implicațiile lor, pentru a se putea desprinde un sens al deplinătății existenței unui sfânt. Fără această aprofundare harică, orice istorie poate fi rescrisă și distorsionată. Chiar și istoria personală a Sfântului Dimitrie a fost răstălmăcită și redusă, în perioada medievală, la conotații militare, pentru a fi justificate acțiunile cruciaților. Nu în acest imaginar poate fi apropiat și înțeles Sfântul Mare Mucenic Dimitrie.

Lupta interioară este marea luptă purtată de orice sfânt. Astfel, ne putem gândi la zbaterea titanică ce a trebuit să fie în sufletul tânărului Dimitrie, care nu numai că nu a reproșat moartea părinților, ci a și găsit puțința de a depăși, de a transcende dorul de părinți prin dorul de Domnul. Orfan fiind, are puterea de a aduce în fața ochilor tuturor lumina credinței părinților, o credință ținută sub obrocul precauției, urmând cuvintele Mântuitorului: *Se aduce oare făclia ca să fie pusă sub obroc sau sub pat? Oare nu ca să fie pusă în sfeșnic? Că nu este ceva ascuns care să nu fie dat pe față; nici nu a fost ceva tănuț decât ca să vină la lumina zilei* (Marcu 4: 21, 22).

Mărturisirea acestui dor a fost înțelegătoare, luminoasă, iubitoare, pe de-a întregul asumată, în condițiile în care lumea pământească îi era cu totul la picioare. Dispariția constrângerilor părintești, tinerețea lui, frumusețea pe care o avea, dibăcia militară, avuția, statutul social aparte de antipat (proconsul), onorurile, faima, sprijinul imperial, imoralitatea cetății, existența sclavagismului, valorile otrăvite ale cultului vechilor zei și multe altele îi oferă o putere ispititoare asupra oamenilor și asupra lumii asemănătoare cu ispitierea lui Hristos de către Satana care *l-a arătat toate împărățiile lumii și slava lor* (Matei 4: 8).

Trecând peste o asemenea covârșitoare ispită, Sfântul Dimitrie s-a arătat cetății Tesalonicului ca „un alt Apostol Pavel” (*Idem*, p. 320), după cum se notează și în *Viețile sfinților*. Creștinismul exista în aceste ținuturi, dar cuvintele pline de putere ale sfântului sunt o redescoperire a credinței adevărate, încât și creștinul Nestor strigă înainte de lupta cu Lie: „Dumnezeul lui Dimitrie, ajută-mi!”. Nestor a strigat „Dumnezeul lui Dimitrie”, smerindu-se și întărindu-se, ca și cum ar fi spus „Sfântă Treime, ajută-mi!” (*Idem*, p. 322), un asemenea garant al adevăratei credințe fiind tânărul Dimitrie, cel întemnițat. În fața crezului Sfântului Dimitrie și un creștin râvnitor se recunoaște neștiutor și neputincios, pe același nivel cu voievozii condamnați la moarte pe nedrept, care se rugau și ei prin sprijinirea pe modelul viu al unui alt mare sfânt: „Dumnezeule al lui Nicolae, care ai izbăvit pe cei trei bărbați de moartea cea nedreaptă, caută acum și asupra noastră că nu avem alt ajutor între oameni” (*Viețile sfinților pe luna decembrie*, p. 139). Iar când Nestor l-a înfrânt pe Lie nu s-a petrecut doar o rușinare a mândriei împăratului; a fost o înfrângere a vechilor credințe și o rușinare a puterilor diavolești, fiindcă gladiatorul Lie „era ca un alt Goliat, cu trup mai mare decât alți oameni, înfricoșat la căutătură, cu chipul și năravul de fiară, cu

glasul ca de leu ce răcnește, iar de căutătura și glasul lui tremurau cei ce-l vedeau. Puterea lui era nespuse de mare și nebiruită, căci în el locuiau duhuri necurate și nimeni nu-i putea sta împotriva” (*Viețile sfinților pe luna octombrie*, p. 330).

Prin Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Sfântul Mucenic Nestor și-a adus mărturia de credință, primind cununa biruinței de la Hristos. În fapt, Sfântul Dimitrie îi îmbărbătează pe cei ce se pregătesc de mari mărturii de credință. Un exemplu în acest sens este Sfântul Grigorie Palama. Acesta avea 30 de ani când a avut o viziune cu Sfântul Dimitrie, care l-a primit, cu poruncă divină, în cetatea lui, a Tesalonicului, întărindu-l pentru marile lucrări de apărare a Ortodoxiei, pentru lupta cu alți Lie, de data aceasta cu trup ideologic.

Într-o clipă ne putem pierde sau ne putem câștiga sufletul. Fie și numai clipa jertfirii sfântului ne poate da un sens al mării lui. Era dimineată când ostașii au intrat în temnița Sfântului Dimitrie, iar zorii zilei îi erau și în suflet, căci moartea cea lumească l-a găsit în rugăciunea către cele nelumești. Nu s-a tulburat; și, având memoria jertfelnică adâncită în propria fire, a ridicat mâna dreaptă fiind străpuns în coastă precum Mântuitorul. Astfel, negura morții a fost risipită prin gândul la Domnul Iisus Hristos și prin pășirea cu credință pe calea Lui.

În rugăciuni ne așteaptă Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, îmbărbătându-ne în momentele grele, chemându-ne spre Adevăr, spre nepierderea timpului cu cele trecătoare, spre lumină și bucurie întru Domnul.

Între Sfânta Tradiție și tradiție

Horia Burlacu-Visternicu

Scopul mântuitor al Sfintei Tradiții

Adevărul este revelat în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție. Conform unei simple definiții, Sfânta Tradiție reprezintă Adevărul revelat Sfinților Apostoli de către Dumnezeu, ce ulterior a fost predat credincioșilor. Sfânta Tradiție a fost inițial transmisă oral, însă o parte a fost păstrată și în scris, mai ales după Sfintele Sinoade. Caracterul oral al Sfintei Tradiții ne este arătat de însuși Sfântul Apostol Pavel atunci când spune: *Drept aceea, fraților, stați și țineți predaniile care v-ați învățat ori prin cuvânt, ori prin epistola noastră* (II Tesaloniceni 2, 15).

Tradiția apostolică, conform părintelui Ioannis Romanidis, are drept scop: *Curățirea, luminarea și îndumnezeirea [...] Nucleul Tradiției este moștenirea metodei de nevoință care călăuzește la luminare și îndumnezeire și că teologia este expresia acestei experiențe a îndumnezeirii* (Ioannis Romanidis, cf. Ierotheos Mitropolitul Nafpaktosului, *Dogmatica Empirică după învățăturile prin viu grai ale Părintelui Ioannis Romanidis*, volumul I, p. 367). Observăm deci că rolul Sfintei Tradiții nu este îngrădirea, nu este așezarea unor stâlpi care să îl priveze de libertate pe om. Din contră, predania apostolică ne oferă învățăturile necesare pentru câștigarea libertății întru Hristos, adică îndumnezeirea. Traseul acesteia este unul ciclic: Sfânta Tradiție este revelată celor îndumnezeiți, iar cei îndumnezeiți se folosesc de aceasta pentru a-i îndruma și pe ceilalți la aceeași experiență.

Ne îndumnezeim cu Sfânta Tradiție sau suntem doar tradiționaliști?

Sfânta Tradiție, conform lui Vladimir Lossky, este: *viața Duhului Sfânt în Biserică* (Leonid Ouspensky, Vladimir Lossky; *The Meaning of Icons*, St. Vladimir's Seminary Press, 1989, p. 15). Aceasta este continuă, lucrează mereu, nu este statică, fapt pentru care, dacă o restrângem la o serie de forme estetice, de teorii lipsite de miez, de tradiții care trebuie respectate din cauza unei obligații neclare, desacralizăm Tradiția. Omul nu poate face nimic de la sine, tot ceea ce face înspre luminare, înspre îndumnezeire, se face într-o împreună-lucrare cu Dumnezeu. De aceea, sunt de părere că, de-a lungul timpului, min-

tea umană, despărțind-se de caracterul mântuitor al Sfintei Tradiții și tratând lucrurile cu superficialitate, a reușit să își creeze propria ei tradiție. Este vorba de o tradiție sincretică, îmbinată cu superstiții și credințe populare, unde omul este nevoit să urmeze o serie întreagă de obiceiuri ce nu au drept scop curățirea minții, fiind împins de responsabilitatea de păstrare a tradiției, a practicilor străbunilor.

Una dintre cele mai vătămătoare tradiții care a pătruns în rândul creștinilor este cea conform căreia împărtășirea cu Sfânta Euharistie trebuie să ia loc odată la patruzeci de zile. Această tradiție, împământenită în unele locuri, a jucat un rol important în iscarea conflictului colivazilor în Sfântul Munte, în sec. al XVIII-lea. Sfinții Părinți Colivazi susțineau deasa cuminecare, iar în sprijinul lor, Sfântul Grigorie al V-lea, Patriarhul Constantinopolului, redactează o epistolă în care proclamă: *Nu trebuie să treacă mai întâi patruzeci de zile după apropierea de cele dumnezeiești, fiindcă e un lucru de neoprit și neîmpiedicat, și oricine vrea și ia permisiune de la duhovnicul lui, dacă e nevinovat, poate să se împărtășească și în toată săptămâna, și în acestea nu există nici hotărâre, nici canon apostolic* (Sfântul Grigorie al V-lea, cf. diacon Ioan I. Ică jr, *Împărtășirea continuă cu Sfintele Taine*, ed. Deisis, 2006).

Părintele Alexander Schmemmann vede renunțarea credincioșilor la împărtășanie și reducerea Tainei Euharistiei la un act individual drept cea mai mare schimbare survenită asupra Sfintei Liturghii, deoarece prin renunțarea la împărtășire se renunță la împlinirea scopului Sfintei Liturghii: „Nu a existat o schimbare mai adâncă și mai însemnată decât (...) împărtășirea cu Sfintele Daruri ale Trupului și Sângelui lui Hristos. Întrucât partea aceasta culminează și îplinește într-adevăr Taina cea mai sfântă a Euharistiei – și prin aceasta și întreaga Liturghie” (Alexander Schmemmann, *Euharistia Taina Împărăției*, Ed. Anastasia, 1991, p. 231).

Observăm deci, că o decizie a Bisericii ce avea drept scop îndreptarea celor ce tratau cu neglijență Sfintele Taine a fost prost interpretată și păstrată, fapt ce nu a făcut decât să pervertească chiar esența Sfintei Liturghii, având în vedere că în vremurile apostolice împărtășirea la fiecare Sfântă Liturghie era văzută drept o normalitate sau chiar o necesitate spirituală a credincioșilor. Într-o descriere a Sfintei Liturghii din sec. al II-lea, Sfântul Iustin Martirul spune: „Se dă fiecăruia să se împărtășească din cele ce au fost consfințite prin euharistie, iar celor care nu sunt de față li se trimite euharistia acasă, prin diaconi” (Sfântul Iustin Martirul, *Apologia I*, LXVII, p. 95).

Restrângerea artelor bisericești, cum ar fi pictura, psalmodierea etc. la o simplă tradiție, a căreia scop pentru noi rămâne ambiguu, ne face tradiționaliști, nu trăitori ai Sfintei Tradiții. Tot universul liturgic are rol mântuitor, este bine definit de Sfinții Părinți, iar laicii trebuie să îl înțeleagă și să îl întrebuințeze pentru folosul lor. Când percepem anumite practici liturgice, de exemplu tămâierea sau ridicarea mâinilor la epicleză, doar ca pe niște forme ce trebuie păstrate pentru că așa este în concordanță cu învățătura strămoșească, ne transformăm în tradiționaliști. În cuvintele IPS Ierotheos Vlachos: *Când abordăm Tradiția în afara Cincizecimii și în afara a tot ceea ce călăuzește la Cincizecime, ea nu mai rămâne decât o simplă superstiție* (Ierotheos Vlachos, *Ibidem*, p.351).

Cincizecimea, pogorârea Sfântului Duh peste noi, este actuală, nu a fost doar o experiență apostolică, ci trebuie să fie văzută ca o experiență eminentemente creștină. În convorbirea sa cu Motovilov, Sfântul Serafim de Sarov spune clar că scopul vieții creștinești este pogorârea Duhului Sfânt peste noi, iar rugăciunea, milostenia, postul, smerenia, sunt doar mijloacele prin care omul ajunge la acest scop (Irina Gorainoff, *Sfântul Serafim de Sarov, Convorbirea cu Motovilov*, Ed. Renașterea, 2016). În alte cuvinte, Sfânta Tradiție este metoda de dobândire a Cincizecimii, arătându-se încă o dată caracterul ciclic al Tradiției.

Nu mai este iudeu, nici elin

Tendința tradiționalistă a unor oameni se poate observa mai ales în raport cu superstițiile, cu credințele populare întipărite în mentalitatea colectivă a poporului, dar a căror origini și meniri au fost deseori uitate.

Puse în comparație, vedem totuși o deosebire foarte clară între tradiție și Sfânta Tradiție. În timp ce scopul Sfintei Tradiții este,

cum am spus mai sus, curățirea, luminarea, îndumnezeirea; scopul tradițiilor este deseori surplusul material, păzirea de potențiale nenorociri, belșugul în anul agrar etc. Un alt scop suprapus în vremurile mai recente este cel de păstrare a identității naționale. Tradițiile sunt folosite într-o manieră politică deseori, sub pretextul că prin păstrarea și continuarea lor ne păstrăm identitatea de neam, ne definim clar ca și popor (deseori ne arătăm chiar superioritatea „spiritului creator”). Trebuie, în astfel de situații, să luăm aminte la cuvintele Sfântului Apostol Pavel, care spune: *Căci, câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat. Nu mai este iudeu, nici elin... pentru că voi toți una sunteți în Hristos Iisus*. Din tâlcuirea Sfântului Teofilact al Bulgariei al acestui verset este evidențiată antropologia schimbată a creștinului, care, odată botezat, ia o formă histologică: *Toți creștinii – zice – ce s-au botezat au lepădat cele firești sau cunoașterile cele adăugate pe care le aveau (...) și toți au luat o formă, un chip și o cunoștință, nu de Înger sau de Arhanghel, ci chiar a lui Hristos (...), fiindcă toți îl arată pe Hristos închipuit întru sine* (Sfântul Teofilact al Bulgariei, *Tâlcuirea Epistolelor către Galateni, Efeseni, Filipeni și Coloseni*, Ed. Sophia, 2019, p. 53).

Păstrarea tradițiilor dăunătoare, lipsa de discernământ între ce e folositor și ce nu e, pentru propagarea unor idei naționale, poate duce foarte ușor la bagatelizarea creștinismului într-un simplu mod de identificare națională. Botezul este echivalentul renașterii, o renaștere duhovnicească, a cărei maturizare este îndumnezeirea. Dacă ne pasă mai mult de nașterea lumească și ne agățăm de temeuriile acesteia, riscăm să rămânem blocați în tiparul iudeu-elin, iar tradiția să ia locul Sfintei Tradiții.

Scurte concluzii

În vremurile în care trăim, când tradițiile au ajuns să creeze o delimitare între generațiile vechi și cele noi – între unii oameni care consideră că tradițiile trebuie păstrate dintr-un respect solemn față de trecut și ceilalți care nu descoperă în tradiții nicio însemnată apartență pentru contextul social în care trăiesc – trebuie să se realizeze o întoarcere la unica Tradiție sănătoasă și să fie înțeles întreg caracterul ei vindecător. Sfânta Tradiție nu trebuie respectată din frică, dintr-o crispă a formelor și a teoriilor, ci trebuie păstrată conștientizând că e singurul mod de apropiere de Dumnezeu, oferindu-i-se din nou înțelesurile apostolice, iar nu cele superstițioase. Această aprofundare îi oferă sens, îi oferă un miez de care toate categoriile de oameni se pot agăța. Oferindu-i-se o înțelegere atotcuprinzătoare, care sapă mai adânc decât nivelul superficial cu care a fost tratată, omul îi recunoaște scopul de curățire și de luminare, iar din formele ce altădată i se păreau lipsite de sens, încep să prindă contur piesele unui puzzle al îndumnezeirii.

Bibliografie:

Gorainoff, Irina, *Sfântul Serafim de Sarov, Convorbirea cu Motovilov*, Ed. Renașterea, 2016;
Ică jr., Ioan I., *Împărtășirea continuă cu Sfintele Taine*, ed. Deisis, 2006;
Ierotheos, Mitropolitul Nafpaktosului, *Dogmatica Empirică după învățăturile prin viu grai ale Părintelui Ioannis Romanidis*, volumul I, Ed. Doxologia, Iași, 2014;
Ouspensky, Leonid, *Vladimir Lossky; The Meaning of Icons*, St. Vladimir's Seminary Press, New York, 1989;
Schmemmann, Alexander, *Euharistia Taina Împărăției*, Ed. Anastasia, 1991;
Sfântul Iustin Maritru, *Apologia I*;
Sfântul Teofilact al Bulgariei, *Tâlcuirea Epistolelor către Galateni, Efeseni, Filipeni și Coloseni*, Ed. Sophia, 2019.

Pe acela pe care îl trimit Eu*

Părintele Constantin Sârbu

devărat, adevărat vă spun că cine primește pe acela pe care-l trimit Eu, pe Mine Mă primește. Și cine Mă primește pe Mine, primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine.

Acela pe care-l trimite Hristos, o, ce ființă trebuie să fie acela și ce lumină trebuie să-l învaluiască, ori când vine, ori când vorbește, ori când slujește. Umblarea lui trebuie să cutremure, cuvântul lui trebuie să zdrobească, duhul lui trebuie să aprindă, tăcerea lui trebuie să fie plină de chemarea lui Dumnezeu. Smerenia lui trebuie să fie simțită, blândețea lui să fie caldă, răbdarea lui să fie liniștită, iubirea lui să fie statornică.

Pe toată viața și lucrarea unui astfel de trimis al lui Hristos trebuie să se vadă strălucind semnul ceresc, pecetea fierbinte și dovada luminoasă a roadelor Duhului Sfânt (Galateni 5: 22). Purtându-se aspru cu trupul său și ținându-și-l în frâu, va propovădui altora cu mare folos (I Corinteni 9: 27). Trăind o viață de rugăciune, va fi de folos multora (Iacov 5: 15).

Croind cărări drepte cu picioarele sale, va îndruma pe mulți spre Hristos (I Corinteni 11: 1). Lucrând cu mâinile sale, chiar zi și noapte, va căuta să nu fie povară nimănui, propovăduind Evanghelia lui Dumnezeu (I Tesaloniceni 2: 9). Îndurând cu răbdare toate suferințele lui Hristos, va fi găsit totdeauna vrednic de încredere și slujbă (I Timotei 1: 12). Fiind în toate privințele o pildă de fapte bune pentru credincioși: în vorbire, în purtare, în dragoste, în credință, în curăție, se va mântui pe sine însuși și pe cei care îl vor asculta (I Timotei 4: 12-16). Acela care se poartă așa, este trimisul lui Hristos, fiindcă și el trăiește tot așa cum a trăit Hristos.

Pe un astfel de om trebuie să-l primim, într-adevăr, cum ni se poruncește și să-i prețuim cuvântul din toată inima, căci prețuim astfel cuvântul lui Dumnezeu (Galateni 4: 14; I Tesaloniceni 2: 13).

Pe un astfel de om trebuie să-l urmărim totdeauna, nu numai ținând învățătura pe care ne-o dă, dar mai ales străduindu-ne să urmărim pilda virtuților lui, căci bărbați plini de o astfel de credință, de putere și de vrednicie sunt din ce în ce mai puțini pe pământ. Și pe măsură ce fărâdelegea se va înmulți, ei vor fi tot mai puțini.

Oriunde s-a mărturisit Evanghelia lui Hristos a fost nevoie de astfel de trimiși binecuvântați de Dumnezeu. Acela care a trăit în sfințenie a fost de mare preț și ajutor acelora pe care i-a cunoscut. Răbdarea lui i-a încurajat, încrederea lui i-a întărit, prezența lui i-a înflăcărat și astfel el a fost un exemplu și o binecuvântare. Conștiința răspunderii pentru toți frații săi nu-l lasă niciodată nepăsător față de niciun suflet. În orice slăbiciune sau cădere a altora, el își va simți partea lui de răspundere înaintea lui Dumnezeu (II Corinteni 11: 28-29). Pentru mântuirea altora ar fi gata să-și recunoască păcate de care nu este vinovat, numai pentru ca acela vinovat să ajungă să-și recunoască vina sa. O, cât de mult prețuiesc pentru Domnul și pentru Biserica Lui astfel de slujitori! Cât de necesari sunt azi și cât de mult ar trebui să ne rugăm ca Dumnezeu să ni-i dea și să ni-i păstreze.

Slavă Ție, Preamărite Dumnezeule și Mântuitorul nostru, că ai venit la noi și ne-ai făcut să vedem pe pământul acesta cea dintâi viață cerească! Slavă Ție că, chiar dacă Te-ai dus de la noi, nu ne-ai lăsat fără trimișii Țăi, care prin trăirea lor să ne aducă aminte de viața Ța, prin cuvântul lor să-l recunoaștem atât de frumos pe al Țău și prin pilda vieții pe care au trăit-o printre noi, nu numai să Te binecuvântăm pe Tine, ci să dorim ca și noi să umblăm și să trăim la fel ca ei.

Te rugăm, Doamne Iisuse, trimite mereu Bisericii Tale astfel de oameni plini de Duhul Sfânt și îndepărtează din lucrarea Ța tot mai mult pe toți acei care sunt trimișii iadului! Îndepărtează, Doamne, pe cei răi, pentru ca sămânța celor buni să ajungă a stăpâni țara, iar sămânța răului să nu mai fie, ca să Te bucuri veșnic de cei buni, Doamne, și să ne putem bucura și noi. Amin.

* Fragment din cartea *Un mare mărturisitor creștin – Preotul Constantin Sârbu*, Editura Lucman – Biserica Săpientiei, București, pp. 186-188.

Echipa: Tatiana Onilov

Anca-Maria Bica, Bogdan Herăg, Maria-Magdalena Goia, Maria Fărcaș

Adresa ASCOR:

Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:

Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca

Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com